

Dat Stychsche Lantrecht.

<https://hdl.handle.net/1874/334274>

~~100~~

43^m

3

Aevum medium.
Scriptores historici.
N°. 3.

Ky P L
N°. 3

1108 (*Hist. 3.*) *Charta. fol. 116 pp. Saec. XVI.*

Dat Stychsche Lantrecht, bl. 1—11.

Bl. 2. Item. Dit is dat stychsche lant recht. Item so wye int sticht een neder-slach etc. — Uitgeg. door Mr. S. Muller Fz. in „De Middeleeuwsche rechtsbronnen der stad Utrecht, II (1883), bl. 409 vv.

Copie vant Recht opt platte lant etc. (Ordonnantie van Karel V in d. 23 Maart 1529/30), bl. 12—22.

Het slot (bl. 23, 24) ontbreekt. Gedrukt in 't Utr. Placcaatboek, II 4176—78.

Leenrecht in den Sticht van Utrecht, bl. 27—43.

Bl. 27. Item dit nae bescreuen holt men aldus inden Sticht v. tutrecht. Item. Een leen dat versterft etc. — Uitgegeven door Mr. S. Muller Fz. in „Verslagen en Mededeelingen der Vereeniging v. oud vad. recht”, I p. 57 vv.

Reformatie van het Zutphensche Landrecht (1515), bl. 44—52.

Bl. 44. Graifschap. Item. Dit naebescreuen is addiert etc. — Gedrukt in 't Geldersch Plakkaatboek, II. App. bl. 441—46.

Copia vanden verbunde tusschen den ruteren, knechten ende steden der landen van Gelre (1418), bl. 53—58.

Gedrukt bij Nijhoff, Gedenkwaardigheden van Gelderland, III 347 vv.

Copia vande Confirmeringe van onse lantrechten d. Hertoch Aernolt (1424), bl. 59—61.

Hierop volgen bl. 62—67 eenige publicatien van hertog Karel van Gelder van 1526—32 en bl. 68—73 een Open brief van Bernt van Presichave Drost en Rech-teren van Veluwe betr. leengoederen te Barneveld (1496). Bl. 74 onbeschreven

269

Dat Recht van eygen luyden, bl. 75—80.

1108? (Aanvang:) Gehoirt bijden haue van gelre die geschillen ... tusschen ... Vrou Agnes van Bronckhorst Abdisse ... van Eltten etc. — Bl. 81—90 (waarbij het slot van dit stuk) ontbreken.

Tijnsrecht in Gelderland, bl. 91—100.

Bl. 91. Ind nae den Lantrecht machmen alle daeghen dubbelde boeten off tyns wynnen etc. Gedrukt, doch met varianten bij Schrassert, Codex Gelro-Zutphan. p. 512. — Bl. 100(—102). Dyt naebes. hebbe ick vuytten Gerychtboeck van Velu-ven geschr. van die Claringhe an Engelre holt.

Landbrief van Veluwe van 10 Juni 1532, bl. 103—107a.

Het begin ontbreekt. — Gedrukt in 't Geldersch Plakkaatboek App. I 447—451.

Overdracht opgericht bij het alinge Quartier van Arnhem, a^o 1534, bl. 107a—116.

Gedrukt aldaar bl. 216—219 met jaarteekening: 1532. — Aan 't slot een bijvoeg-sel van 1579.

Afkomstig van Pt. Bondam; Pt. van Musschenbroek; ... van Asch van Wijck; J. J. Dodt van Flensburg. Geschenck van den laatste. 1845.

Mytes geschichte von dem gedenke der bürgermeister in d. st. d.
von W. J. C.

2. D. d. 17. 1840.

+ Dit stuk is defect en sonder jaartal.

† Dit stuk is defect en sonder jaartal, maar waarschijnlijk
betreft het Kelyk op Utrecht, en als gegeven doot Keyser
Karel, dat kort na 1528. en misschien even als het eerste
te vinden in het Utrechtsche Placaat Boek.

≠ Dit stuk is ook sonder datum. [

Het eerste stuk eindigende op pag. 47. is van 1515.

Het tweede _____ 48. _____

En ander stuk eindigende op pag. 52 _____

weshalven het mij toeschijnt dat alle die additien tot
het zelve jaar moeten gebrachit worden.

In capite van dit stuk staat eigenlijk, copia van den
verbunde tusschen den ritteren knechten ende steden
der landen van Gelre.

Q Te weten in Gelderland, want het is een sententie van het
Hof van Gelderland, dog defect in fine en sonder datum
tusschen vrou agnes van Bronckhorst Abdissedes waerlike
gesticht van Eten ~~en~~ contra die eijghen hoirighe liijde derselver
Orden.

X Te weten in Gelderland, zo als uit den inhoud blijkt.

[Vgl. Matthaeus, Fundat. et Fata Eccles.
L. B. 1703, bl. 198-200. -

Handwritten note in the right margin:
} Het eerste
} stuk is
} van 1515.
} Het tweede
} stuk is
} van 1515.
} Het derde
} stuk is
} van 1515.

(Dit onderstaande is door de H^r. Bondani, Professor
te Utrecht, geschreven. P. van Musschenbroeck.)

Dat Stichtsche Landrecht. p. 1. †

is uitgegeven
in het Wdr.

Plac. Boek 2. D. p.
p. 1179. n. 1. en is van

Copie van 't Recht, op 't platte Land ind in allen
D. p. Dorpen geordinet. pag. 12. †

Leenrechten in 't Sticht van Utrecht. p. 27 ≠

Additien op de Rechten der Graefschap Zutphen ¹⁵¹⁵ p. 44.

Verbond tusschen de Staten van Gelderland van
den 5 Mey 1418. p. 53.

Confirmatie der Lantregten door Hertog Arnold
van 1424. p. 59.

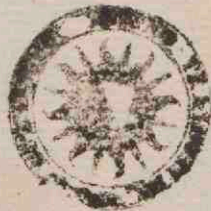
Eenige Publicatien van Hertog Carel van 1529.
etc. p. 62.

Lat recht van de Eygen luden | p. 75.

Thunsrechten; p. 91. ~~Indertied begin~~

p. 100. begint een ander Stuk, ook met een andere handt
geschreven, dog zonder Datum, alwaar boven geschreven
staet.

Dijt naelgeschreve hebbe ick vuytten gerichtboeck van
Veluwen geschreven van die Claringhen an Ingelreholt.

Item Dit is dat stichtse lant recht

Item Soe nye int sticht een nederflach doct mit dree
 Oagen te wess wt een sticht vol doct by een heer judde
 by vanden magt nyt 6 en bart en machind hery
 geen loff off wymer

Item Een sticht man mach syn loff vburzen nyt fengout
 van by kuzen

Item Soe waer een sticht man syn gut went tot wat
 placth inden dat nyt gesint en waer Soe mach by dat
 vry an hem nemen sonder misdary

Item int sticht mach een ygelike pand op den fomme voiz
 een vlich part en besitten voiz een tokomde part En Soe
 de hege part off besit van ind suldich is het is onrecht
 men doct

Item Soe een lantvoez fomme part mach groten by sinen
 de daz geen huer dley off en sent off betonen off en is
 menen de sonigen dat die part syn raer groten mach en
 delymen en is nyt waer

Item Een roepmans brief suldbrief en hantscraften moet
 men Goden mit quitunyen off betalingh belyfen

Item Soe nye gemachticht is van een anderen de en
 mach nyt voort machigen En die macht en gant niet
 vorder dan mede banck daz die macht geset is by waer
 dat die macht geset werz voizden lantvoez Soe is die
 macht van waer al dat sticht goiz

Item Een man off een nyff mach vrye luyd machigen
 voiz een gelt en dat kost ses 888 stuuzes daz men mit
 ongel stuuz voiz nempt ruzze

Item Een man die gemachticht is en stait ontebegep
 mede macht brief die en mach men nyt op wt dat recht

recht dingy also wie als by hem mit² macht myt beholp
 en heeft merz heft by hem mit² macht beholp en
 sal by mot op stary en myt mede by oeddel gary

Item Die gemachticht sal alfulke recht magt vorden
 als die gary die hem gemachticht heft merz als die
 ponde die wiff op geboduy font als op die mandary
 dyne gach voer dach so moet die punde part die ghe
 machticht heft die conze dach wiff en dary son
 ghehont dat by dary myt op ontfangen en heeft mocht
 vromant van spuze wiff en als dat gelynt ge dary
 is sou vragt hem die heft an tilbe goet merz vrom
 vromy an tilbe hane liggende eiff of badde hanner
 dat moet myn vndoge van recht dach tot recht dach
 en te v vrede slage salmd vrom dary van vrom
 die heft off die mede punde fit off staet ij quarte vrom
 en die vromscap heft an die heft mede vromscap ij
 736 te dat is alle vrom te merz

Item Die man die machticht die macht en durt
 myt langer van tot sonder weder sigel die vrom
 heft macht machticht onder son filte sigel die abt
 onder son g wiff sigel die canonick onder heft vrom
 allen ghepeltien luyt granonifict en heft macht sticht
 alle banken merz yst dat so vrom vrom dary sulley als
 die ontbarnge die en macht die gemachticht myt dary

Item Die die myt vrom en is off beduast heft die
 macht machticht aldair en die macht sal tot ander punde
 van vrom wiff gndey so gndey thet geset is

Item Die man die in vrom son heft in andery lant heft
 die macht machticht om hem te vrom van sacht son
 goet angende in dary het geset is in vrom hantstadt als
 vrom vrom vrom vrom

Item Die die te recht lant gndey die macht die myt
 gemachticht is die recht dary dary vrom

Item Die man die sigel en vrom heft dary myn
 dary in punde is heft vrom dat dary vrom vrom

heest dat sy een macht gauen inden beuiffuue dat ind hem
 beuiffuue mach mit wader staend vinge gelyc dat is van
 grenze werck wat die sye datz alfulcke volcomend macht
 hebbe de hem onder sye mit en moge nemmen ho wel datz
 noch tans gesentert is in beuue

Item Soe wot wedulck. voiz die baiz van hem may well
 wt gauen off een kuyt voiz syne vaders off moders doct
 wt wot gauen die sulley hoiz floek op die hoke loggen
 van allen sloken in sondez heuue in blout hoiz voiz dat
 hoke wyttin huse twich daer myn dat hoke wt drag sal
 and daer en sulley sy mit wader in twich noch gauen off
 noch gnet vanden buidel mede nemmen miz sy pliggel
 roek in tke tabberch anke twichuue noch sy sulley mit
 antastey engeye egeye gode totten bodel toe behoude tust
 sy engeye gode an off muid sy soe wot wotey bodel dat wot
 is end sye dat ind beuiffuue kan soe fulle sy ind bodel
 gehoude wot off sye

Item die ind bodel blyt fittuy ist dat myn hem soult maet
 soe fall by sye gode hant gebel dat is sye wot mede angere
 fprohuy wot flue die soult mit gemaet in gnet

Item die wotbe als sy sye dat hoiz madney prued sulley soe
 hote sy carmen die sy hoiz beuue in stouen off stouend
 te wotey hote gebrocht dat sy de wotey te wotey

Item die may de mit off ind an heest gesigelt als die
 gauen de gauen ampt gehadt in hote als stoue sye sye beuue
 munt. twichuue die moge wotey voiz hoiz gnet sye

Item die may mach myn sye voiz en gebel en zigt
 muer die an beuue de wotey mach dat die hote stoue
 voiz en valsch gnet

Item Soe vye stouend off siluerbake off een ander duncte
 beuue heest ind die dat toebouert te ist de wot hote die
 gauen die dat beuue heest om gnet die stouen
 ind daiz is noch twichuue noch hant stoue off anbeuue

Soe mach die gey die dat belevet heeft sy pinner
in die woerle zed diez off syer by om tlyk mit
fund id boudey in mit die dat pant ofit heeft

Ikuy gaet ymant in een cloest^r in heeft ingeygout
off yllor hane die machmen mede in dat cloest^r
meney in dat sal daer in dney medey die pfor
daer in blyft in pffly doet mer als die gey pffly
dat daer in gebrocht heeft soe koemt dat veder an
syn effenmaney want dat gey ut in is sy effenmaney

Ikuy Soe we in een cloest^r pffly doet off is die mach
gey goet an eeney noch bestruy van olde of ymat
ander want sy font vorz die werlt doet in sy mit en
muyt vylt eeney soe en felle sy mit in eeney

Ikuy Soe we goet off een eygen don heeft wil hy dat
in dat cloest^r blyft soe moet hy dat geyt die eygen don
omz gey in die pfor pffly doet

Ikuy mynat in sal op sy eff die ander docht bekennd
lanagen off stoppen dat mit een vyechant pnyer huyt
geleyt in moerzen in mit ofspanney dake dlocht sal hy
stoppen myt langz dan acht wotey mit ofstey gleyen

Ikuy soe vye zidmigher gebod waer van stadd huyt mede
dake of stary heeft een rare lante in de te nar soe fall hy
gely dat gey die pfor off flitny mer yst bunn daer
dat in die in nige byt soe moet die bymoringe
al op mer by mach gponiz

Ikuy Gey in die een geyt luyt op een ander eff
pnyerlyke betimmeret hy atson eff mer luyt die geyt
ymat te nar in luyt gstad een dake dake van godet
rarey rustly stey hy sal blud stary in hy sal myt gely
want ontbrugens is ontziffenit al varz huyt orst
idmigher gebod in vylt dat luyt nar varz

Ikuy Off een in die een huyt off een bech huyt
in die pnyer vylt op een ander eff in die daer
stade die dat pnyer luyt soe ranch dat et vylt die sal
die stade hylt

Item En mach & besid veyguel of vey nuuz tinnert
 Die mach Gae in tinnertzen miden Dat viff so veer
 son is ad Gae in antwert ten by by fumen will Guegen
 mit werke toe behoert

Item For vye Hoffice of lant in viff parst Grest die
 mach se mit bestaren belapen splithy off Gyllen sonde
 Die Grentzen wil al gavn Gae Jaghe geurhten
 ouz ths noch thans vordikey ad vuet op ten dsten
 Die besitz Die viff parst is miden by mit vband
 is vandy Grentzen mach En viff parst vicoyn die
 gelykes mach men by die viff parst off vund vorz
 sulde

Item Viff parst velle de vadez op ten vstij sey viff
 in by die vadez Grest Grest off ge bonnd Grest die
 son mozt son vande mid fust Gae off vstormge
 Gae bid ran En soe vaez eus vstormge is Gae
 Die vffganney en sulley gey vstormge Gae als die
 gavn elp bynt

Item Die ene ontlaert en op ten naisten recht dach all
 totten eynde toe in son ontlaertge bluet miden Die
 moet ge dach is en miden Die ontlaertge Gey
 infettunge geset soe mach die Grentzen mid seluen
 recht dach son gey out Gey op son ontlaertge fall
 Die ontlaertge van wech voff En geset die hof
 infettunge en die Grentzen blyt and veltten van is
 by mit sul den gey out te Gey op die ontlaertge
 Item Gey lande sal men ontlaert vorz sint wrope dach
 en lye lande vort sint pake dach ad cathedran

Item Gey man die lant ontlaert is off vdinge ge bad
 is off geset is off tenzen op son lant geset Die mach
 Gey vort lant infettyn off viff die pandunge Gey off ont
 fettege Gey op ten viff recht dach vorz mudage als and

Die penderinghe op bydte mede die penderinghe marz daz
die werlt off dorch die moten sy by te werlt honden die
die ontwaert off wunninghe ontboed byst die moet
die vorage daz om die vorage ghy byst inlay
infitering off outfitering off met de penderinghe byst last
dorch die in dert by dert met soe is by best frulderly
dat is die vorage selder in die ghyste moet bygeld
die mede ontwaert byvalt

Item die may die lant in huzwee byst byst
die by daz met off by mede sone raay die werlt daz by
wey off sone byt moet ontwaert wiss in daz ghyout
daz op die daz by ghybest dert

Item die nye ontwaert wunninghe by de pader off byst
off in enige boed off in enige gort last sitering off byst
die salt by wunninghe moten als by dat dert in hoe
weel daz die by ontwaert off pader off wunninghe
byst off in is van grenze weel dat by dert off
die daz byst in by sal best geld

Item die nye pader off byst vorz een vland pader
in byst vorz een tokomende pader die mar ghybest dert

Item warde penderinghe off die sacher out met gelyk
in die soe daz die burger die gort elbergh weel
weel burger sullen gort weel ghyout met die
sacher out betalinghe off die off vander vorage
ghyout mede die burger weel vorage weel sullen
by byst daz by naest weel daz die penderinghe
weel die moten sy byst off vorage die an sprake die
op die in gort weel in by moten die sacher out gort
weel die daz gort vorz hoiz gort als by die mede
sunt met vorage sy sullen weel byst off off pader
wunninghe off elbergh dat mede mede off daz moten
in gort weel sullen byst mede die daz daz
met mede to vorage in is

Item Eny man die burghe is prest hy by is quyt mit
 for ghyt hy gelyt in bewyn for sint syn effenand mit quit

Item off eny man gelyt mit dat hy burghe sette solde vorz
 Eny gye vandy land die mach volpary dat hy te burghe
 set burghe in prest Eny off den burghe de somme Eny
 by burghe vorz sint off gelyt was se sal die slagz gey
 dat nyt piteley mit Eny stat bock daz die burghe in
 gelyt is syn end nyt eny pander

Item Eny man die angsprouken wart vandy by vandy
 lande wurde van gelyt ghyt hy gey besit die vuy
 gangz sal stary te onscolt

Item vane sacht dat enyge man van die se slach die
 end hy selue daz mitty linc nyt by blauw wold die
 slaghe en is van geyre wach daz mach mynat slagz
 van gelyt dan die gey die dat selue gelyt is

Item off eny man van gelyt slagz end hy des nyt
 behyssen hende for sal hy die suldige man wach End
 hy moet syn byff hof die gey kopay

Item Eny man die te recht van gelyt gelyt
 wart hecut hy dan daz nyt for is hy bot suldige
 mit walt hy daz vorz willemd for eny salme gey
 gey recht daz end die gey is suldige die gelyt die
 hant off te daz

Item Eny man die laut outbaet is end gelyt daz
 op gelyt is gelyt daz laut die dat pleit te gelyt
 end tot die lande orbe dat is gey gelyt

Item Eny wedlike instrument sint die effenand
 suldige te volge dat vutlike gemacht is in eny in
 instrument die p² 1a van helbe hant end wurde gort

9

Inden by den viffen name of den endtliken
also met lit in effens als dat vermaert begrip ghyft

Item mit instrument machind ghy goit wude en vord
maten als viffen lande en bysinghe want so
en van souer noch frey noch buer recht ghy behoff
in voel salen daz dese ghyz in vicoit solden wiff

Item is een wat gemarter het by deryn of goit ope
by sal dat vand goant en ind dindertunge die
viffen name naden wazlike recht daz op Goudey
en frey out by de machynge of de ope mit ghyde
en ghyt met ghyt ghy daz een instrument of die
outstuf van een noren die moete suld ghy vinn ope
viffen name dat by te gend meten dat is gemartert
van den ghyteliken recht

Item dat wordel ghyft een name als een beugant
en daz en be tacht met ghy suld off also een als
daz alsoewel anders ghyt is daz mit de suld off
betalen mach met is daz for end mit for betalt
dat mit de suld

Item Al bleff een op raer met bodel sitty die vord
wordel an be form is als by daz met sord met ghy
by syn wordel nomen dat is vord daz was bestouwe

Item mynaut mach wordel kopuy nach daz daz
ghey off an houn om dat is ghyt

Item daz sord daz daz vord daz dat is die may
van syn wyff en dat wyff en hoerind en de sord en
syn vader en die moeder nuyt wordel vord wt van
haz sord

Item die dreytind die ghy van beey ghyt off sord
mucht dreytind die nomen tot hord wordel in
puden die by de ghyt en elke part molt out wiff

eeny maent of bouen Gars hy mude ruden marsh
op sone vrudd dach off gen Gwint also als daz
wpede synt en Gars toe hoiz gerude off also vuel
myen als daz synt

Item voirt ment hy also vuel harms dat hy in toerond
behoist noch ment hy also vuel chedruy tot sijn linc hoerde

Item noch een gered mit een dach sijn oirchussey sijn tauff la
sien een pare slairplaken Euy Gwint en dits hoernd dat bid
en dits tot houghe dach

Item Een silueren vuznap is hy daz dan een silueren
off hois dat best mer of daz een dat siluer sijn hy gelle
noch 1 siluer bepel 1 pot 1 hiel in velschey dunnem Gwint
besijet 1 hyl een block sijn linge daz mude te maken

Item manny vordel die een pced en gelle dunnem dat
beste bed en die beste dach en een pare slairplaken een
taufflaken een Oelck en waikat en lanoel dat best een
hart en alle harms en wapen id al dat tot sijn linc
hoist en voirt alle me. Gwint en chedruy en daz man
dat best als van harnen hiel sittel kluuzen zel

Item die zoen nempt de gelyke vordel als die vader mer
die moeder sal manny voirt vt al is sy siffmo der

Item die vordel vordel hoiz beste bed als te houghe
sact hoiz steel hoiz kussen daz op hoiz tafel hoiz sbragt
hoiz best tafellaken hoiz best Oelck hoiz kledelair op
hoiz tafel hoiz best Oelck vuznap off sijn daz is daz
een vuznap en is een silueren steel dat best sonder
een die sy daz die best mer best sijn daz en die best
mer best sy daz een die siluer een siluer bepel de gelyke
een pot van hup 1 hiel 1 moirer sijn hoiz waikat hoiz
ranghe hoiz kuffe pade zoit vordel sittel hoiz best best
hoiz hofte en hoiz dach tot houghe best hoerde

Item Een vordelike gunt machmen hoey naedey son
en dat te gelle die man en daz vordelike gunt hoey
van roey en die vordel te vordel off daz een muthroer

Item vaders of mezer is bodel hart fant sy by de godt
 so en is darzom bodel hart mer & tynder moten
 malhan drey ten recht machtyghen off samelose
 v schynen inden sy recht pluge moten mer en
 bodel hart mach allerey dy bodel bespreken en
 voiz stary ony machtygh mer by en mach gey phlyt
 goren dy bodel hart dan op syn del guto anders to
 mocht by & tynder godt dat budet

Item die die bodel ut sal drey moer by gely hilt
 an elke hant die maus en solts sal by voer die
 funder en die sulken all vloeyen op die bodel en die
 hery die bodel gyt budet

Item hain die bodel herte gey maye rug die mit hary
 vloeyen so mach by en niet ut drey ferd vort dat
 by so standerly is dat mynat mit hary vloeyen utal
 dan sal by vloeyen op die bodel vort dat by drey maye
 hert dat mer vromen en vlysen vol de and bodel
 horen

Item mynat en drey lanch and bodel sitt off onge
 steyd blud dan by de pte en wille

Item die wyse ongesind blud sitt in die bodel so wat
 op ymato vort guto bespout gicof gemantit wort
 is all gemey

De ppe vant recht opt platte land mid in allen
 Gorppen gordenwert is

146
 2, 1176

f aerde byder gracie gods Fransche konink alre
 vuerder sine coninc van germanen van castilien
 van leoen van genade van aragon van nauerze
 van napels van Sicilien van macthorque van Sardanie
 van Sen eylanden van judien en vanden vassen
 landen vanden zwoctane zyn zysthartogt van cypruske
 artoze van burgonden van lathie van brabant van
 lemburch van luxemburch zyn Graue van vladis
 van artois van burgonden palgraue en van
 hennegoube van hollant van zelant van fressen
 van hagenault van namur zyn prins van zebawix
 marckgraue des heyliges rike hene van vraslant van
 salmb van mercheley en vanden stadt judien en landen
 van vrecht mid ouerzysel en dominatuer in azien en
 in affique onsen liden en getroben Sen stattholder
 en Sen liden van onsen Ruidt monz stadt jud
 en landen van vrecht salunt en dilectie hore
 wyestacye hore dat opt platte landt vnde ouer
 van onsen stadt judien en hordicht van vrecht hore
 onse veltzert van mstere zye midde Sen oizloghe
 die aldaz grote langhe tyt gheleef hest willeda
 dat toe vorseyn tot vcluarzt van onse vafallen
 en onsfaten wy ghehadt ulbe aduys by de liberarie
 van onse secliden en beynnden vroube en moye
 dert hore tegonne van cypruske hartoginne en gra
 unne van bouzgonignan zyn vore onse fente in

in onse landen van harenz ouer ten admiss van onse
 suez lincen in getolken en goet en lincen van onse
 soerheit zake wessens hanz wessende gordenert end
 gestatwert hebben ordonnen en statueren dat
 die in sine op den platten landen en surpen
 van onse vrees stad en steden van vreescht voort
 in graad inuissert sall worden zoe en inder
 manieren als hanz nae volget inder listen
 dat in elken goep vanden vreescht platt landt
 sall wesen in elken man tot een soot die sy
 der soey sal in hande van onsen marshall
 mit quater om v ^{mit} onse name recht end
 in sine te soey en in hande van onse vasallen
 hanz zoe die lage geuichten hebben om v mit
 onse end dit sleuz vasallen name in sine te admi
 nistreren + — — — —

dat die soot end surpen end buren in elken goep
 off geuicht recht sulken beginnen te soey
 smogens ontrent thien vreesch soot ant
 by den nachet salen vander soey nae
 dit gene die daz soey staen off recht
 en sulken recht vreesch geacht worden

dat die soot end surpen mit en sulken
 surpen die inder geuicht den byt dat sy recht
 soey

dat die soot mit geen van ptyde vreesch
 in daz inder maken sall van vreesch boken off

Brucken marz fall hem seluen onpartuliken drag
 in dy plyn aff haer voirspraken laten dinghen
 righen dat tot haerren recht spout dat miden
 emsh vanden parhen off hem voirspraken vanden
 gerechtiche in inuenschelike spracht op syn teghe
 off op dy schout sopen ofte ymat vanden gerechtiche
 de selue fall arbitralike gecorregert worddey marz
 gelegent vanden sachen

Dat alle rad onse marzsch alliked off vafald lang
 lange gherecht gelben sulley die sopen in horey
 inuenschelike op die gheboenteliken byden vermetken
 in vder aff nemmen als dat in een ygelike ey
 recht in inuenschelike sopen sulley sonde gunt affte
 vangunste te dragen tot emsh vanden parhen

Dat mid nymant tot sopen setten fall dan
 anammen van eenen end van gode fame end name
 die den anderen mit bestaen en sulley miden
 greden grade off marzsch miden sulche sopen
 gelyken

Dat schout mid sopen gerecht alle raer hond
 sulley vder recht dragen off open dragen een gheboentelike
 wiken wiken in alle dier dier alle dragen recht
 in inuenschelike sopen van grade end sulst soe langhe dier
 yt te sopen 16

Dat die an ligger fall op die recht dragen

Syn clarste Doen die dagen an een die de
 voorganger op syn gelloudeken bay en boek sal
 ungen vuyt bluen maer inden hy ky vorday
 daghe met en quame men sal hem pander en
 pander off balen en een vete Doen inden hy
 van des andree Dags nyt en front vorant
 woerd zoe salmen den dy anlegger ygenen

Dat inden die voorganger ten bespreken dages
 compt sal die anlegger zyn wylde Doen mit zyn
 bueff en bespreyt inden hy emty heft darva
 hy syn viderparye die tot zyn cost versucken
 copie sal ginen welke pise als dan sal op die stam
 vort antwoerdy ten waer dat hy dat nyt dide
 in welke genalle hy zyn bezact gels fall tot vee
 ten dagen en die tyt onstaken zyn fall die vor
 gangers mit zannen. Breuen en bespreyt commen
 en den anlegger copie gend die dar op onse zyn
 beurt sal ungen nemey te verheydags en den tyt
 onre staken zunde zullen den vanden gewichte die
 parney mit langhe ghehoert zunde vommse wylfen
 als zoe bewyde sullen naer rechten behoezen
 en die verlyste sal voren die gewaentlike boeke
 tot profyt vanden schout

Dat die vuytgemisse woude bryte die land
 van vrecht zullen onre dibeats nacht recht
 gels tot die saube by vommse geynde is en
 in soegelyke salmen onredelike nacht recht
 Doen van landt pacht bunnid fhaers vromen
 van arbyts loen en van vrede costen

Als ymant landt erue off eygen ouer geney wilt sal heten
 een vonden schout en ten minsten hbeseyen off binzey
 te plaetse oert landt off erue gelogen is dan van de
 stolt gelt sal van cloke ouer geney den sijners en
 vde vads sepen off buyen die groet en om den
 seluen brief te besegelen het zy off dan vud on
 geney zyn dan nyt sall de schout gelt hbeseyens
 gulden en hbeseyens

Dat iudicy ymant den schout en sepen vrecht
 dat sy souden comen binnen vrecht off in een and
 stad off dorp int landt van van vrecht erue
 ouer gite of anders te ontfangen sall ghy hbeseyen
 ludy die hoes geney gub ind vde en dan van
 dubbel gelt geney

Van een ouer gite van een hbeseyen off van een placht
 tot raedige renten off affpacht beyde sal die stolt
 vorz zyn segenen gulden en francolus gulden en van een
 placht off zcher sagen te betalen sal die schout gelt
 die sijners vorz zyn zigel moet te betalen sal die
 den brief begeret

Van een inleydinge ommevryng te doen opganke
 en aenganke te viden int landt hbeseyen erue ofte bodel
 sal die schout gelt vde sijners vde elke yson

Van ymant te besetten sal die stolt gelt en groethe
 en vde een vachte te doen sal die schout off zyn ge
 sbouen vde alle van elke molle die sijners vde
 vde vde vde een vde

Dat men van alle voert an den voorganger
tot zyn ende niet en sal to laten om syn onfult
te doen als die anlijger zyn vint wil beuyff
bi hore wyttighe getuygen

Wilt en sulde voert an die guesdijden die
guyzelbaer oft belemisse vanden lande niet
mogen vtopen vimgelen ginen hyn deren
off ymant an des onsz genen ten so by
expres consent vanden eygenaez

Dat die sepon voert an welken rechtvaard
gepassert sulden worden sulden die tuygen
anrechtlyken vancemeren vp tynnt dat zyn of
belijft vbordey in in dat getuichelike doosstille
by gescreft in hantboordicht vanden getuygen

Dat ymant aenroeruy goet ghyde hof lant
ofte eygen gey goet is Soe sal die sefont dat
gelt binn der maent nunge of lict die dard
pennynck meer in bynd der maent rad
vint penck in lant leuerey totter somme toe
in oute die dard pennynck meer mit alle
gewerchtheliken onkostey in vanden eygen scap
te besogelen an lant ghyde hof staende hynner
off varelpe renten sal die sefont hett emen
hantolij of in od eygen scap an roerende gunt
die puerck als die ghyde zyn zyn beuyt

13.
Als een eygenſcap by ſenten verbonnen is op ſtaen te mien
byns goet land eygen en eiff en ſalmen dat goet niet
nuegen leuen van als die eygenſcap die made oudt 18

Dat Indien ymant hem in een bodet wyl doen
byden ſal ofelue nuegen loey tot allen tyden alst
hem bekipt en ſal ten naſten volgdage .i. laet
daz op voren en laet van die bodetgarder
en overe en voren van daz noch die dagen
op ende van pande te overteyden dagen ten waltie
daghe die daz ten eyffe doen ſall en die boef
garder ſal zekere en bewys doen mit die
bodetker of by ſal wylt doen en te overteyden
dagen daz nae komen mit brieft und beſpreyt
en copy daz van in zyn hant om zo word pte
te goud als voerh 10 10

Ende indien die bodetgarder niet en antwoert
ofte wylt en dat ſal die aenlager eygeny

Dat zo die pande mit een plecht aen zoren
goet off aen ſtaende bymuer landt eyde ind eiff
ſal omz overteyden dagen daz nae eygeny
mit brieft in ſon handt eyſch doende en zberd
dat daz niet opbrecht en is en dit zo vrede
het niet vuyt geſaen en wordt ende indert
vuyt geſaen wordt ſoſalend dat voort vuyt
rechtly mder manne voerh en die ſliffe ſal

benen dit ghevoentlike bot vanden bay tot oft
vanden scot in ghevoentlike betalen vier harend
gulden in vier stunden

dat die ghene die pandt vorz ende parst
mit een gift off verpacht sal van verzoey dag
te verzoey dag in die boden vberden in die
ygenen kuywarz die voingengz dat vint die
heltke hi soey mach inde manieren in op
die bote in bruckey vorz die inden die
ygenen ghedary wordt is die voingengz
zymb gucte quyte sond' langz te vberden

ende als hem ymat in landt gymb off hof
gout leyden off ontvaren Gout off oute dat
vber opstant off affgant in aenbante off oute
op hoer gont besatnghe Gout soe sal men den
besitzer des gouts off die gbruyster daz
van een guchtelike wete soey in leggen een
wicht daz op welken daz mach die besitzer
off bruckez des seluen gouts een tgherzgh
romm in vber die sake in als die mach
hi hem daz wete vint die settin en
ade die besitzer off brucke des mit soe fall
die aenlegger son ghehande soey in die
besitzer off brucke ~~soey~~ zal vberghyren
in qualien van gont

Dat Indient byd voorgaer. comt ghe dary wordt
 sulken pley onz vuyten dary Gae naar word
 te recht comen en aldan sal die aenlegger sijn befigyt
 thoem en die besitter inden hyl bequyt copie
 gemen tot sijnre costen die waanzetpuy Gae sal
 comen antwoort bringend sijn beffamen Gae med
 by hem behelpen wyl en copie gind als voreh is

Dat die sijnchthens suten monderly en vuyt
 Ge voreh die sy tot huen vuyten jarey en die
 mesthens tot huen thoeloff jarey mar en suten
 ghyen van beyden minge huer gult of erue
 wopen vorz hore thoentich jarey Gae by consent
 van huer naeste fferind

Datmen die vuzguyre Gae voreh vanden
 aenlegger ingheschete sal gemen in gelyk saken
 als helen vforeh wordt

Dat inden die sypen of buren partyd ghort
 Gote en huen seluen nyt wyse en hennid om vommst
 te gemen soe sulken zy dat ouddel minge siden
 en die duytalen van partyen in gscuste dary
 stollen om Gae med te gelycoentlike placth
 te wyse en huen toberad by helen of Gye van hyl huyd
 Gae toe beyden partyen voreh oncosten mloggen
 sulken Gae van elc vanden sypen of buren Gote

fulken van elcke mylke Oye jnure Dat
 luyssen en furey worc en grefent vathe
 onroste mit tomt Dat so gend fulken worc
 confultanc sal zyn tot laste vande vlyessz en
 die wyndz sal syu gelt wed gend wordd

Dat medien phrey mit mloggen en vollen
 ze sal die schout die pdingd vloggen en
 die vlyessz sal hem die seluuy mit die orad
 panyke becke vberd gency

Dat van alle vortrary als by vomm d'infinitiff
 van schout sepeid off burgen jndie saetke
 and g'vessz sal zyn gey van phrey sal and
 vberf vorc Dat g'recht van die selue saetke
 vord vudoge mureg doey mar die hem
 g'vessz bezwaer te zyn sal ~~te~~ vlyessz
 mureg bezopen an onse statholderz en
 zarde infens hem vassende

Dat dat orddel tubelike bezopen wordt
 fulken die schout the sepeid off burgen
 burgen in handy van onse secretary
 ten laupen burgen en maent nar die
 onfureanc vande bezop an hem ge dary
 mit het beschryt dat zy vande partyen
 onfangt gelt doende die behoulike eude
 van dat ze daz vey ny et vinnendert
 off vinnendert en gelt in fulken betacht
 wordd van elcke mylke g'vessz s' schout

Dize pincers en die sijn off byden die groeten
 en inden sicut en sijn in gheboorte zyn sulley
 vburry acht karols guld en acht pincers en
 dat soe vye vpt toemighe moede wercken en
 ander mit vye vuyt stae sal vburry thien
 pincers inden hy sijn met trecht zal verband
 en karols gulden inden hy ymant dat med
 want sal vburry tlic karols gulden med dat
 en bond noch arbitradien grooregert wordy
 nae gelyghyt vanden zactien

Dit al by prouf en tryt toe bys onff onff
 nachomere ander thordinnert zyn Ontbid
 en dat om dat by vgheropen onff marschalck
 die vasallen lange gruytten gelle med anden onff
 offnen vanden vork pland landt en dorp
 ghy hem dit vork ordmand vhemd ghyt en
 hem van onff vorge ghyt en bewelt dat
 zyn en vde va hem in zyne qualteyt vort aen
 ander administrati vanden inspe en dat dat
 aen velt hem ghy gelben vorge en vgheld
 naar vghout en vork ordmand en die zeld
 ond hand en vobfreny en vort ghyt alle
 onff ond faken die velle vde handt vrygad
 mochte dat zyn onff vork marschalck ende
 anden off vde vdeley en die anden lagge
 vghelghe gelbende inspe administrati
 obedien en hem vstacy inden zyn die

23

2A.

25.

26.

Vgl. Matthaeus, Fundat. et Fata Eccles.
L. B. 1703, H. 198-200.

Mr J. J. Suits

Item Sit nae bescreuen holt men al out
 inden sacht v tutecht

Item Een leen dat vstelt Gae van Gema
 abelghe son tlic neuw die jonckste neuw is van
 enen olden broder mid die oult neuw is van
 enen jonger broder Soe sal die jonckste neuw
 dat leen hebben want hij van die oult
 broder is

Item Een leen dat vstelt Gae van die
 meste son en neuw end en nicht die
 nicht is van en olden broder mid die
 neuw is van en jonckste broder Soe sal
 die mef dat leen hebben want en
 man hoeft is in geliken graden

Item Die luytacht gheest an heerlyken goden
 gheest Ind gey zenten Sacrament Soe sal die
 gheest die luytacht gheest Ind besit die angelen
 betaelen Ind die leen man nyt Soe hy &
 vuytken nyt en gebuyt off en buert

Item Alti weez een heerlyk goit vsuynt
 luytacht die and seluen guden is sal nochstant
 van vuedy blud

En man heeft is midich tot sinnen
 een raiz om sin guet weelochthevueden
 ghesy mid leen recht of andren recht

Item van leen miden leen recht

Item Gese nabescreuen strimlen synnd die
 nomen oyt een bouk & vsibg sendorun

Welck die geleerde doctoren inden beyden
 rechten ghelycken meesters van vantsell vlnre
 omme die staet lohn ontrent die van ons
 heeren in die leere diez vntrent wyly
 den bescreuen rechten inden heffstake gefette
 gnd ghyboeken des rykes genomen ind
 bescreuen heft

Item inden verstaen den Egen Co. van
 den leyn goidden blyft al tyt den leyn heer

Item by promatozen wat gemachden mach
 men vlenen ind ontfange leyn guderen

Item die heer salt leyn verlenen in hgen
 weerdichheit ij of in sanre mannen als
 hy mannen heft sinder mach hgt verlend
 in hogeloorichheit van ander bequemen
 tugen

Item Doe die kennelghe dat leen behoort
 te versukken binnen jaerz zot die het zekent
 men wist an van den dach dat die naudghe
 wist dat leen versouwen was

Item Die het onghelien te versukken en zekent
 men den naudghe niet eer dan hiet
 leen an en tijt

Item Die kennelghe hoort dat leen te versukken
 binnen sijn jaerz die wiken binnen sijn puijghe
 jaerz opt vbuerey des leens

Item In allen liden die in die rechtte liden
 of collateralen dat die sijn wijk dat leen
 van man tot man medelbert so lange daer
 man is ind alle daer gey man en is so gact
 dat leen totte vrbey die neste inden sijn
 liden

Item Gae om gae de neue voiz die
 moy in allen lincen Gae te wete een man
 lit after en Gortez in d' een Gortez soen
 of een soen soen Gae Gortez soen offe Gae
 soen soen gae voiz die moy also Gae
 een man Gortez

Item Gae Gortez en man lit after een fust²
 en fust² soen offe soen soen Gae laitte soen gae
 voiz die moy also Gae man fust²

Item Die linc te siden vut gae Gae
 Gae mit recht medelbet ind mit thym
 righen oplet Gae om gae die neue
 voiz die oem all yt die neef een Gae
 Gae die oem gae voiz die nicht want een
 man Gae is die ind soe Gae ment Gae
 mede sticht van recht

Item voiz an die collote ialen Zhelbeten

Ge linc tez syden wyt volgen indy linc van
 man goist indelbert ifmitid Galt sonder end
 indy fluc linc ind Galt omme schyner soe
 vere Galt omme man goist nedelbert is Galt
 gaen fall vorred Soe Galt linc mit linc
 zichten opbert gact

Cincus 3 f 9 3 f r uad linc

Item Als gaen bloet indelbert en is in die
 zichte linc Soe volgt Ge vader indy linc
 mit Ge manns broder ind mit Ge brode
 soen ind Als Ge manns broder ind Ge
 broder soen mit en vorred soe volgt Ge
 vader Alken en Soe volgt gact Galt linc
 opbert ind mit tez zuden wyt

Item Alwt sal die broder ofte syn soen wyt
 volgen en Soe broder indy broder Al linc
 Ge vader

Item Dat nachtreuen en wort in Oeffen land
myt gebuycht

Item Een melken sal gaen medruet midt
gued myt salt innegaren gaen alt verboruet
is ind dan macht gaen tott souende graet

Item Een melken geest een ander natuer
dan een, oft een off te gemenen een

Item De son een ongerst enen ander dat een
anach vuder op hem stamen thien warz dat hyt
alsoe of stonde dat hy d' mummie vuder
thelgubey en woude

Item Een bruder geest een ander bruder een
een op dat die ander bruder vinfingit ind die
die bekende bruder dan stoue sonder gebuichte
die anach die ofte bruder in dat een volgey

Item Geen een machmen mit kstauct maken

Item Een leen ghet en mach men nie geuen
voir een manszweel

Item Een man en mach dat ghet mit geuen in
eiff pachet voer een seer leyen pensi want men
sulke psumpt tot afterdial des leen hem ind
Gair om misdoet Sic man Sic een sulke leens
geeft in eiff pachet sach om een leyen pensi
als om een suarzen ind droopt mit sulken bedroef
dat leen ind stekt die pdinge in sinen budel

Item Sic een leen ghet in pantschappen ghet
ind die rechte leen man Gair af storne of dat
ghet van hem sulke ind anders om geest
sac en mach Sic gene ghet in pantschappen
heeft sinen scade mit sulken op den leen man of
op sinen eiffenamenen ind den ghet toe vorren
wijte dat et leen ghet vas Can vilt hy dat
mit sac mach hy sind scade vghalen opten
leen man off op sinen eiffenamenen wiiz hy dat

Item nec aut nouissio phibita est ad alienatio

frug dat is in Gulte dat hiden Gage
 en mach men oec verandryne maken enich
 fuis op leen guden mitte ofints des leenhou

Item waer om een man sijn leen vbuert in dat
 duy te punt is van wat saken die vader sijn
 leent ontzuen mach Gaez om vbuert de man
 sijn leen

Item als gescreuen was tusfen die h' mid die
 man van een leen dat salmen eyndy by die
 mannen es die h' die man Gaez mede bekent
 dan Gaez die man ander guet Gaez en boude
 dat oec sijn of en is Gaez mede sijn die leen
 die hem bekent

Item als die leenman misdoet in leenguet
 ofte in die Gaez in sijn psoen Gaez om die
 sijn leen vbuert Goe sal die Gaez dat leen hebbe
 dan misdoet die man in des Gaez Gaez
 ofte sijn mid soe voert an Gaez om dat
 et leen vbuert is Goe sal dat leen hebbe
 die meest leen volger meest die sijn off die
 vesting Gaez mid die h' noch die sijn off

off eerste graet Ende die hore noch die soen of
dat eerste graet van den vader met

Indien

Item die een leen man vandet een deel
van sinen leen soe vberet hy dat hele leen van
naden geseleken rechtten vberet hy alken dat
dat dat hy al so vandet hadde

Item die een leen vrent vlyt al sijn leen
van vnd rechtten sijn grazy Ende die man
met meer verumpt van sijn leen van dat
sijn dat hy al so verumpt gert

Item die leen gert vandet biken en hore
vberet dat leen met gert dat dat vberet is

Item die notaris die die instrumenten van
sijft is in fante dat vberet die notaris
vberet sijn hant

Item Als manne man een leen vuzempt
 Die erste here salt weder ropen end mit
 Die anderde wat die erste here heeft
 Om rechtigen eygendom vanden leen

Item Een leent man mach Guiz mede
 enen anderem vorz belenen smidzgent
 Als herey dan die anderde leen man
 sal gelyck wessen die ersten man guldhy
 sal dat leen in fulliken recht ontfangt
 Als die erste man

Item Een man die dat leen al veld
 ontfactet v'buert dat leen dan misfactet
 hy mit v'buellende vord' d' soe en v'buert
 hy dat nyt

Item Die op leen gult kunnert mit dat
 leen v'buert en v'buert die kunnertinghen

Item Die van nature stem is die en sal
 gey beuolger v'v'ly / quiam p'udo p'urze
no potst

Item Alen mach geen hant van syns vaders
 erfens wylt garen ind volgen inden lan om
 dat blot daiz naist mach val doen ind de
 en wiff syn voiz vaders schulde niet betaelen
 dan soe verre die rechtte stekken van ouen ran
 daiz die leen man in soest

Item All wordt eens leen mans gues toe geslag
 om syn misseit wille dat leen blyft nochtant by
 daiz off

Item Statuten van sedy syn dat men geen war
 like gedy sijn en mach tot gespoken sedy dan
 gemen opini is geary

Item ghesloenten ind land maken recht vander
 degenont niet onrechtuedich en is quia qfue
 modo vint legem qu non est iniqua qfuetudo iniqua
 3i qfuetudo quia dicit iniqua qu non est tollerabilis
 puta q ind dunn

Item geen pscupfi en loipt ind land

Item Eren man die mit sine wiften wiften liden vade
 die gelommen vet dat mach hy vade om vhalde
 vande raet und daiz en tynend nyt

Item Eren man fall den die bespreken voiz fund
 mannd pnde wygert hem dat die die soe fall die
 man dat vffolgen voizden moedren die indhan
 die man van noch geen recht kragt soe sal hyt
 tegen den hiez vffolge mit roiff und vianesscapp

Item Off die hore die man yet gebode the soen vpt
 vbaeren und vpt vffynnd foms liden und die man
 onghy hoizsaem varen hy en vffynnt foms liden
 nyt the varen in fulliken saken die natuer des
 liden an garen

Item Eren stede die die kerke guede the liden hont
 und dat vbuert dat en sal die liden die nyt lager
 holden van dat stede liden lant

Item dyman die een liden coept bute ad die
 hem en loipt gey pscipf van hyst het geroft in
 goide geloue soe mach hy den soepes mit recht
 bespreken om fow gelt dat hy daiz voizgeend hyst
 vade

Item Als die man geruchtelike the geynt the
 ropen vort en nyt en hoomt noch die halve
 zenten die hore en fymt die vbuert dat
 liden

Item Leen man mach enen bequamen man in
 sijn sijn synden of als voicz die lalue renten
 Gaiz voiz

Item in Giffen saken en vsuympt & den man
 nyt binn raetz

Item sijn die leen volger binnen raetz eer hys
 them versocht hys soe fall die leen volger van Gaiz
 off sijn nyt lopen an van sijn ~~soet~~ des naisten
 man ende nyt des ersten man dat is tghelacten
 In hys sijn nyt op my 19^e sijn die 1^e pp^o

Item oute als die leen man machtyghke vande
 hadde off die vande leen hys die gelycke

Item Oute als die leen hys inden lan is

Item Oute off die man off die leen hys buten
 vaiz in Grent des gemenen lants

Item Oute en Giff die man sijn leen hys nyt
 vsaken alst oirlyghc is

Item in Giffen saken en Giff die leen man
 sijn hys nyt sijn noch helpen

Item Als die here oirlicht tegen den huyse

Item Als die here oirlicht tegen des leen mans
ouder here

Item wanneer die here oirlicht tegen aessen
mans lant Gaiz. hy ninc woent

Item Als die here vande pasus off den huyse
off den huyse te lant ge dan is

Item Als die here een onrechtindich
oirlich vuzt so en geff die man den here niet
helpen om de vanden te seiden om hy is.
sindich son here helpen besuden

Item in vrees kosten fall die here ^{sind} mit demen

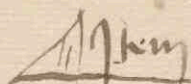
Item die man en fall die here mit sind
op son selfs kost tyn war wpt veldard
als here nae volget

Item Als die man den here dient in son lant

Dat salt die man doen op syn selfs kost
 is hy wylginoech anders op ues her
 kost

Item buiten lants salt die man en h.
 dienen op sieren kost tegen warz dat die
 he nyt wylginoech en warz

Item vlyst die man in dienst sijn heren
 pcedd. ind harns die here en sal hem dat
 nyt betaken

 Item van kerken en religioesken

Item als die leyn man kerke wort toornen
 Graken sub Graken off preefer off monich ofte
 religioeff soerwadt dat leyn ledich sijn d. b.
 man nae volgez sijn d. n. m. d. leyn

Item baskiden al wesen so by den heylighe
guedel ofte gelyt so en volge inden leuen mit

Item Die vrecht geboren is ind die vaders nas
delant die moder tege heilich heyt ind
for elst gheword, wesen moge volgen ind
leuen / Quia matrem tantum favorabile
purgat oia peccata

Item Die zutghiff leen guded zind op
leat nege blot die oft ofte stracty
mans zbliff wort wylt mit register
want huz gromd is toe wille d
olste soen zmet op syn mad die mad
and wort op die m. huzd al ist
soen ad d' fud mit gromd

putghiff
ad gromd

Graffcap

49+
P. Hout
177
177

Item dat nae bescreuen is adert opten voer
zaemden artikeley omme die zeyden inden
lande te openen

Item dat artikeley vanden gelyken binn steg
is alliert ut sequit

Item sulken oock burgermeesteren sopen vnde
met der sode macht hebben mede behoorlike
moderacie te maecten opten zeyden mede partey
van huyssen vnde veyssien die durtich verstant
dat souden of anders aff gebroeken off aff gebrant
afswert mede gebreke mede nictlos geborde sijn

Item dat van desen oeloge vordende die gelyke
oefden sijn gelycelyc nymant possien van erf mede
guelden vberogen sal hebben durtich dat hy die
gebruyket heyt ten oorde dat hy die ingetomd vde

mit end rechtten ingants mid wylt alt
narden lantrecht behalt

Item In geliken dat die die die oitlogera
fuerz adroit die vuz razeu vye gey
yt gesekenen sulken vuz die inghe pzeisep
re in die rechtyn daiz mid te vuzigen

Item van onbetameliken mid ongotteliken
kromscap daiz ymant syn erf mid gunt
of renten vut synne erf mid gunt
v kost gunt oft vset dazich noit die
vden omme ractoen synre fentedschap off
ander armoet daiz inme die selfe
gunt die vde vde of kromd vde mid
vden koop die vropz an die gunt
of gunt v bouey behoft vut off die
renten staezen mid goigz vset vut
om betamelike mid vden land gelod
vut v oute off ymant syn erf mid

gunt in gefanten of in storcken of exstat off
 de Brongen was Gar van de selfe in t'by raed
 maestromende rad an en gunt Gar ond dat
 geligen is berlage sal moege dat dan fullip
 sal stary tot mo dray de gunt of de
 naest radt inden quarten Gar dat ofst
 was toe vey dat sal wessy in hore de
 troepes off by sin gelyc wodez ontfangt wil
 mit behaerlyken onkosten die in duden
 gunt gelacht micht hebben of sin inde
 stary dat gunt wodez om aff off dat by Gar
 soe veel op leggen ind gunt wil alst nae
 puyd ind wode de gunt constant sal
 widden billich ind behaerlyc sal wessy

Iny alle guntlike gelyc die in hore
 de wode rad gelyc sin van eff inde
 gunt dat die wodez gunt armoed
 ind hore de oirlyc rad mit en gunt
 hore wodez dat die eff ind gunt
 hore fullip sin mit so vele als Gar

Die vor vrbornen syn mitten belyfften
stade

Item Die te berrachten stat dat in opinge
der grachtte omz casy wallen sulley bezind
sint alle nll nyt van pbenicord fran mid
moderuz mid nort tans nar gspalt desz
oizlyk rad moderaz ygy dat may die
barunge sal an die meste stadt me quazuz
sair die romen moide die saiz in sulley
mugy moderuz etc

Item it gelufd toe Sittphory op dyne stadt
yt rotar anno xv xv

Item van partyen mid erf mid land die mid
in die syn vlych oizlyk rad nyt en hest mugt
gebouken dat may belyfften fran mit tld
van synne narst narberd die stade die dy
mugy saiz by ghadt hest fran by mit syn
lant her nyt our romen in fruntlike hyst dat
te hoortey off ay toe syn en veld mach die mugy
sich des toe romen | geyen die burgromen
mid sipey die stat dat it quit moet onderghep

Bl. 1. L. 144

is oft med gelyc dacht geleyt is sullen die
 burger mynster onder vrom med verleyen
 dan hy moet mit hoo guden nachburey
 betuyt sijn scade mit al vberuy andel
 dan may hene dan van quytlad ad hoed
 fall med recht sal nae oeder party med
 onrechtacht allit by vromach

He in geliken sal mit halde myt bryen
 penen med renten die gaden med oest sijn
 oer cruen med guden die may in d'fyn
 virligen rad het waer in all of d'el myt
 in heest moeyt gebreken

Anno 1590

Jken inden greffchap van gupporen vsmelt
 die stad rechtten hoe oer suldich is binn
 raiste partyten med buren raiste arkersteden
 vloten is mach may de ginen stalen die
 may suldich is wt guped of veyt land
 dat vloten is alle raiz dubbelde partyt gred
 ved dat arkerstamet stacht is dat hy daiz

Die ~~12~~ of 97 moet burger sijn daer alle ruz
 tbraken gerichteliken sijn by god met machind
 hem pender alle ruz vuzden byken ruzse
 part als binn ruzse dat ene als dat ander
 dat moet by te laten bouen gerichteliken
 datgen daer soe vorz moest slijen als binn
 ruzse part ind huer 16

Item dat gelyke sal ind oerke daer mit
 vuz pender zenten die vut gnysser vuz
 daer binn die sode gese ind vuzel sijn

Item ist die zenten ind vuzer vuzer
 dat die gnysser mit vuzer en vuzer als
 die zente soe groet vuzer vuzer mach vuzer
 pender ind pender an die man sijn and
 gnet naer die sode vuzer ind vuzer

Item Offen in brief hadde ind vuzer vuzer
 vuzer gnysser mitten ande zey gude die vuzer
 brief gnet vuzer te gnysser ind as vuzer
 vuzer ind die vuzer brief vuzer mit vuzer
 vuzer en sal nae vuzer vuzer mach

Een eerste sijn des mitten rechten en ander
 dan sullen sy mitten anderen wt d'agen
 huer raer zeken

Van den platten landen
 sicut. Pl. bur. c. 1. T. 44.

Item Al die den die parst hebben oken
 platten lande Gaiz sy in arthezpedighe parst
 verlopen sint ind ouer mits de orlath
 razen niet en hebben krommen betalen die
 sullen ouer zekenen mit de genen Gaiz sy
 af gepast hebben of mit orren verpaxen
 ind die sult gerichtlike bekennen ind als
 dat geze siet is sullen sy die parst ouer
 op hie ind razen magen betalen mit d'ouert
 parst in als voiz siet van huer ind parst
 ind van huer en erfemessen binn die siet
 by al soe dat sy ouer in gelike cantyren ind
 gelofte Gaiz voiz dat sullen mit borge soe
 sy niet genoch ind gericht geyuet ind geyst

Die al soe dat die vpercht^r vannerz hon die
 sult op die tot vderz velt sijn sult. Gaer an
 masth bekomen

Item In geliken saluent holden mit honsey wien
 mid pensey in secht mid breue vsegelt mid vsond
 die anderz veldy oirlich rad arlyt^r dely vloed sijn
 Gorch Gaer mme vslavet dat myniet die arlyt^r
 In dely zenten suldely vaer sijn gunt vropen
 besleaven of vanderz sal bumen dese in dely
 hy en heb vort die arlyt^r dely honsey mid
 zenten vinnicht mid betacht of anderz vinnicht
 sijn elove Gaer of burch gestalt

Item vanden payment sijn omzomien dat
 men die zenten partey mid sulden stalen sal
 mit fullike payment of gelyck gunt ander
 payment als nae dat die breue mid partey
 redelen geuge mid geue mid mid gelboentlike
 was op dat vanderz selud mede te partey mede
 te kopen mid te vropen mid Gaer mid vken
 Goch kumde dat die roep vangeziet mit
 entelken godely zyn guld van oerlyt gelocht

of golt payment van gelike warden salind Sair moe
betalen ante op Somsdagh post betaad de 20 20 20

Item Allen die gemen die anderz in d'ey verdel
oizlich wizen in s'el den v'loperen sijn die sy kiffend
mit betalen en honderen salten oute koning fort
gezicht mid bekennend die sult mid v'buagen die
sult als v'zieh s'it mid dan sal het gezicht macht
hebben nae geleg' h'ent d'z s'aken behoordike tyt
toe gemen te betalen

cluyt post betaad. 20

Copia vanden verbrude tusschen den zekeren
kerchghen ende steden der landin van glee

1418. her. v.

Lichtkeurt. 168.

van stede h. 14.

h. 11.

Wij Burgemeester Gopen en rade der stad
van Drenem tegen openbaerlike mit desen open
breue dat ~~was~~ ons wij gesien hebben en horen
lefen end openen besgades brief ganc had end
ongtransfueret in houdende van voird k. voird
als hier nae bescreuen volgt.

Juden naem des heren Amey wij heren
van medgachten end grut van armen
inken heren van ront her toe list ptez
van pendergen oft van hamplinken Engelbert
van aller clare van aller Johan van gelre
Gastart slant van wyse vullen van aller heren
van ~~wij~~ gesbet van hadde stant van tynke
heren van bylliz lubbet van arhtkuelst heren
van der suer woutz van mkeren heren
kunniken stant ten wazde heren van vor
nuuden Engelbert bentpant kerchghen der lande
van volken ind wy burgemeester Gopen
en rade der stat van armen wy burger
meester steden en rade der stat van hiezlych
wij burgemeester Gopen en rade der stat

van vageningen by burgermeester Geyen de
 stat van elborch Ende by burgermeester Geyen end
 rade de stat van hatterij an vollen geligen Doon hant
 ende bekenmen voiz ons en onsen nachcomeling
 dat wy den almachtigen god van hemelrick de
 een onzer menster is van allen vrede Gynze gebre
 medder mode end allen hellyge te loue end te eeren
 Ende voiz de lande van gelre end de greffchap van
 zutphren te helpen in vrede in rusten in eeren end
 an goeden stade te houden Soe hebben wy aengesed
 end besocht of onse lue gemedige god van gelre
 end van gulick end greue van zutphren afluinich
 worde sonder eytliche leudighe geburte nac
 gelaten dat den synnen lande van gelre end
 de greffchap van zutphren oumits papid vde
 onnemen mit klyste end oirlyghe an stromen
 murchte gelike dat in voizuden dat vel geset
 is Ende om dat te verghuden mit gods hulpe
 end onser macht Soe hebben wy ons eare aff
 sementlike besproben tot merz tuden end syn
 des kraeg geboren end hebben onse vudelike end
 geloiffelike en duchtlike vbanden mit den
 zutphren end sineshten de lande van gelre end de
 greffchap van zutphren end mit den anderen

Guen Hoiffsteden end mit den alinghe keynmen
 steden der flumen land end grafscap voicz dat wy
 dy malhanden end rechtelike bliuen willen end
 sulley dat wy genen hec ontfanghe noch gilden
 en willen noch en sulley dan by den meest
 deel der riteren end kercken end by den
 vyz Hoiffsteden en rechtelike kerken ende
 ongheseyden end by den meestendel der keynze
 steden der landen van gelze end grafscap van
 zutpree Alsor dat die lande van gelze end
 grafscap van zutpree in oirren palen end moerde
 rechtten ongheseyden by een blud moeren Ende
 want die ridderscap inden lande van gelze
 end ander grafscap van zutpree moerd lantrecht
 end gelboten Ende die burgeren end ingefeten
 inden steden der lande end der grafscap voicz
 in oirre stat rechtten priuilegien end gelboten in
 voiczden seer verkuert sint Ende sy naemels
 in oirren lant rechtten end stat rechtten vorde
 vriet worden tot enge tyt dat god vblud
 moet Ende onsen lantshere Gar om versocht
 end veruolghed Ende ons de ongenade keyn
 onsen versuch nyt afgedaen een wordde Hoefme
 wy mit goden berade seimlike eens gelbotend end
 hebben een rechtelike end geloiffelike gelot end

willen en soeken nae vermaninghe en v'suche derzere
 die dat an gert en v'ortwerdden Gaez om by weyromd
 en dat eendrechtlyke byden v'olgen en v'suchen an
 onsen lieuen lantfied en fonnid zede en malkamdray
 byspendich en geradich Gaez in te vassen te zyt toe
 dat den genen die es noet gheboirt lant recht off
 stat recht weder v'ary is en eenyghlyke & die
 moet die for v'suche Gaez van te doey neder hofstat
 Gaez by ondergeseten is werz behelshlyke altoes
 onsen lieuen lantfied alle fonnid recht dar by
 altoes onse lue lantfied ende fonnid gemaden oys
 in v'bonden kenney Ende werz onse ymant die
 onsen genedighen lantfied an fonnid landd ende
 ghezuchtlyken den vercoeten woudd Gaez willen by
 fonnid gemaden alyt byspendich en behulppelich in
 v'assen soe dat billig gebuert nae alle onser onacht
 mede is toe wiken off emich Gaez ridde kenneyt
 of ander man die nemeleke in desen brief yst en
 bescreuen en stonde tot enige tyt namach v'maent
 off gheuyt wordde dese woirt v'ponde en sakey
 mede tebestoren die sal dat doey ouer d'yn fonnid
 transp' brief doer desen brief bened ghe steken en
 die transp' brief fall v'ap en stede wiken gelyk off

Die hie vanden kercht of man mit namen in
 desen seluen pempard brief bescreuen engeuont
 wez voirt of sake wez dat die selue seget des
 brief togescreuen enich hie an nyt ghehangt en
 worde off dat daz sege hie anghangt en
 off meer gequest of gebroken wez off worde
 off oute dat dese tegenwoordighe brief nat gawely
 rasuut off blekely wez off worde dat dat allet
 desen seluen brief nyt egeuen fremken noch
 vizeu en sal mer hy sal allike waf wassen en
 bluen in alle sone volcomde macht gelyc off
 hy mit god gausen zegelen volsegelt wezen
 in die ander vint lade noch bynderwise en
 hude alle punt des tegenwoordighe briefs
 en vants helben by zitteren kerchtten ende
 saken van velben noch een duchtelyc gefest
 en gelyc in goden troben en bystede an
 den heyligen geboeren by onse eeren vol
 comelyc te doen en te holden nae onse macht
 sonder viderfay en arglyc en des tot oirode
 en stedelyc hie des Soe hebben wy heruuse van
 mi dachtten en dichte van auzinen ychid hie
 van raust puz van stemburge ofte van kump
 hie enghel van aller clac van aller en
 yan van alle knapen voiz ons en onsen

maecomtinge en mede voiz die andere knapen en gode
 mannen med reginborliche brief med genoemt en
 ofscanen die wy med sigelen en voiz oirzon ermen
 maecomtinge want sy ons des gemichticht en
 gelyc hebben ouer hem tebesigelen in alle sakeen
 des sinen wont briefs gelyc ons en die sijn
 wach geloft en bestoren hebben te doen ende
 tehouden als voiz siet. Soe hebben wy onse
 segel seementlike aen des sijn brief gelyhangt Ende
 wy burgermeest^{er} sijn en zaden der sijden
 armen h^{er}derlyck wachminge uwerich en
 hatten bekennen dat wy alle puntken des
 voiz wonts soe soec de ons antreffen moest
 galden waren en doen holden en sellen nae alle
 onse macht in allen maner als voiz siet
 Ende hebben des tot oirzonde der wachling
 makens sijn zegel an des sijn brief gelyhangen
 Veruyn wt raer ons heren dussent v^{er}
 hondert med achthien op den d^{er}den dach in
 mey Ende want wy burgermeest^{er} sijn
 raden der stat van armen des sijn openen
 brief aldus gespen en gehoirt hebben als
 voiz siet. Soe hebben wy des tot oirzonde
 onse stat segel an des sijn brief dod gant med
 raer ons heren dussent v^{er} hondert en acht
 open v^{er}fen dach in mey

Copia vande confirminge van onse lant
rechten & artikke onse l. by Hertog arnolt
confirmiert heeft

1424. L. Anst
atv.

Wij arnolt vander genaden gods Broge van
gheue en van gulick en gewone van fustprouwe
doen hont allen luden mit desen breue en
bekennen voiz ons onse eruen en nachcome
linge dat wy onse loenen getolken vruenden
uaderen kinichten inde goede luden in onser
land van welken wouende ilt en die hne
manels dar in vomey sulken confirmiert
en die se ducht hebben confirmieren en befe
dige hen mit desen seluen brief alle alful
like pinceligen vryheiden gode olde hant
en gelouwen als sy van onse zelygen oland
ende voimaderey geuen en htoeren van
gheue en godt allen gemidich syen moer
verouge ende tot hne toe gebracht hebben
en wy vgluck dat lantrecht te wederuad
laten en te fitten hen rechtten beuiken dar
allike mit recht gehoirt sud hebben hen ghe
loft en gelouwen in goden trolt en by onse
fuorstoliken eren die alle vast stede en onse
burchelike behalder te dod halder en dar och
mit tegen te doen noch gesed laten in enige
vry hont omc sonderlingher liefde velle

De wy hebben tot den fluyen onsen geminden
 armenen hebben wy hem by zaden onse vrede
 vande sebedmen en waer sepeken van onsen
 vize goiffte opt nye geynd en vrent gend
 en vrommen mit desen sluen bruff goen
 en allen goden nakomelingen mit sluen konst
 landen van vollen mder tot wonden al
 fullike vryheyden en pzeuilegde als guez
 nae gestreuen volgen inden wist opt sake
 we dat enich dootflach in vollen geyden
 en die wyer segez den goden man berlagen
 volide hoe salen die wyer segez wist ten
 heylige slueren dat se nyman mit dootflach
 legge en sulley by hoe vif fund by en vize
 raits of darts of mit wist derhande sulder
 an den goden man ind wist den sake
 dat sich nyman die mit dootflach mder
 manen vize berlant wuilde ontsulder
 en se onfult doch na den lantrecht
 voren een dienst man sliff dard an eliker
 hant enen dwast man fund enen stotter
 man sliff wyften an eliker hant tbe stotter
 end dat doch alle onbesproken mannen
 solen syn in vollen woen alych ende ghe
 giet fund vanceer dan die berustgheman

son onfult ge daren hadde med maken als voich is
 soe sal die bezuyfthge man vander ansprake quyt
 wessen sonder argelist Ende voirt of soe gheuyet
 dat die land stouwen die onse thonsquide hadde
 of ianliches tyns tebetalen pligen soe soley wy
 eenmen verchliken affnarm ontfange den onse
 thonsquiden voich anghetouwen wien van
 hoen olderen mit een voldegen in daren stund
 in siken die inden thansbourk meer men sal
 den stumer geuen tlic alde groet off panmet
 daer voiz voirt of soe geluyet dat ymant
 van onsen onderfaken in wellken enigen burger
 of ingefaken der stat van vrecht of van amez
 foert of med sticht van vrecht eenmen onsen
 landen doiffloghe soe sulken wy die ghene die
 dat inden van onse laten sijn daren mit alfullike
 burken als die stat van vrecht gese heeft
 op hore burgeren off soe onse onderfaken grund
 horene stadt in wy geyt dat soet sloerhen ind
 all sonder argelist des wy te oirhondt ganser
 wasser sidiuheit onsen segge voiz onse onse euren
 in makcomelnghe an daren brief hebben
 daren hangen inden raed onse haren dussent
 wyer hondert in vorenthuyntich des maand
 dages op sinte andreas ament apli

Pascal Hartoutz van ghyke med van gulick med
geens van zyn phery huz ad groming der
onland toe conouid med Grent tje

him ghykolbe Soe wale van onsen renten guded
Gomind med ophoornsten ons tot onsen wort dary ghyhad
Gaz on van leuen sold v dinstet verfont v dard
om tot wort steyn to bidge van noch son beweluy wj
te dat ghy durtch alinghe te ampt in alle hertken
Gye wort op dyc v sord sord dagg v hadinge lat
Alle die gme die enghel renten guded Gomind
off ophoornst die ons off onst voneid tot onsen fofde
Ghyhad off ghyort hte in pacht off pachtstap off enghel
andred manid gebuiken dat die word tofound
sord dagg v minstred al huz vuz onsen vudal van
rad on beloyd off besoyt bidge was sy dave any
gromd off mit wat manid sy dat gebuiken
son jnd war van sullike beloyd off besoyt
Gomind sulker wt wt gebrocht wordt dat ghy dat
solue onntogeliken nae dy verzwaerd soney dach
van onse woye tot onse tafel toe flacht med toe flach
halde tzt wt wt te andred lat wote dat is onse vst
meninghe ad wate ons wort ey onthek tot lde
gand Gomind onse stat arund dy tyn v dach vinnary
juno die wt dte die schud mit Gomind d'pog so
war ab blyken g'fete v'wittig

1129
Jan 14

Onst g'kolbe v hert ad sord of g'nat palike d'ost
op walle med goelle der

+ Gese alle salmen mer herten liden end acude
 herten op steyn

Die guezuchtighe hertogborer v'morge fuest
 end hore liden herten herten van gte end gnelike
 gure van zupphoy hore v'd gungong de onlode
 comen mit vander drenten liden gte v'd alle
 die gene die sijnre gnade v'd gepartitien wenten
 gnd gnelike drenten sinderich sijn nben v'd dach
 mar sijnre pollets inst comen de toe drenten by sijnre
 gnade went monst mer drenten v'd vollen
 sijn dat alle die gene die sijnre gnaden thyns
 gndend hore end mit in steyn mit thyns borte mit
 in stad sulde hore end late sich toe borte sette as
 sich dat behort

sijn end mer een thynsout v'est dat as dan drenten
 gndend binn v'acht by v'd thynsborte hore end late
 sich toe borte sette

sijn dat mer sijnre ff gnade thynsout hore
 mer v'choep en in hore v'est mit binn drenten v'd
 sijnre ff gnade wege v'est van alle die hore mit dat
 dan binn gnd blyt sich sich toe borte late sette as
 van recht wege gelodlike is

sijn v'vordt hore sijnre gebrodelike binn
 dach hore v'vordt sijnre ff gnaden mit recht dach
 v'vordt mit die selud die onte herten of hore mit
 v'd gndend in late drenten mit toe sijnre gnade hore
 liden dach sich een v'vordt mer mach mer hore
 g'vordt onder sijnre ff gnade dach v'est hore of
 hore v'd dach v'vordt sijnre v'vordt v'vordt

Van. XV. 172.

Princ hertoch van ghe van gulich en
 prins van zuyder hore van groningen
 & onland toe co wordt ind v d d d d d d

Wylken wery te onsen drost garrut van sceppeel
 genar palus dorwardt wort alle onsen pynel end pind
 verspreken dossenstere brarmenstere ind alle edel
 ofterey onland van vullken soe onse onsen van
 velen dy van langhe wt van rary mit menigely
 manren van ongeboortlike deden van hordelbas hamel
 ind ind wy gysten des gelikes mit geynten ind
 onghoortlike geynten gide bestaert ind belast
 zyn word ind noch saghe hys wor lange wor mer
 bestaert vord Soe dat onse onsen conorsakey
 galyen van konnert wye up velen ind sich van
 ons onse anden die zy vnde geynt vghens moety
 tot onse ind onse onsen onghoortlike hant ind stad
 als wy hys af alle vord ind lange onse vord zy
 ind want my sulps van te indalle wt in begaert
 noch lange toe vghen stert Soe wt dat wt v mit
 desey vskilte beuken te alle semelike ind end vskilte
 beouder ind gey by te ind by vskilte van
 vlen lene ind gide ind by vord geynt gey
 tot vord onse gey Soe dat gey wor amir v d d d
 onse v onsen v vullken toe bestaert of v belasten mit
 sulps ind die gelike beken v konne gant ind ind
 geynt van gey te vskilte ind toe meny off mit onse
 onghoortlike geynt te dore by alle dat gey onse
 geynt vord ind wort in ons af dore dat gey
 sulps sels langhe by te sulps ind vord ind meny
 ind die arm lene ind beouder ind vskilte gey
 wy gey by d d ind beuken vord hys mit alle onsen
 onsen van vllken dat gey onsen drost pynel vord
 vord vord menstere ind and onse of vord mit alle

goud ongelooftliken dyent en doet noch beide van
 hoerghelias handel off sus anderen eyghene ghyft
 in gucht vord dan ghy recht en nae olde ghy
 boente suldich met doet ghy. Gaer bouen
 dencken my sulic seffs van te aff nemey dan
 off onsen ampt liden in dyenre te hys en
 bouen bestaen volde mit bed off dyenre
 dat wylt ons toe sinney gney sulley my
 gaer in so wylt alst behoren sel wat wy wille
 dat dit sijn al dus v meer van onse ampt
 liden en in dwerre onghelidde werde soe ist
 dat wy v onsen Groot is beneten mitz d
 dat gey dit sijn onsen benet in alle kerspal
 en ghyts bantid van veldre openbaerheit vor
 onsen onsfary lesen in vord kerk dwerd op
 stad laet op dat sijn my man hys anne van
 suldich in dazf mid sijn mid besd moeg wyl
 toe recht onthoude ons gelooftlike handtylde
 mid secrete zegel hys op geset d'ip^m dach mly
 anno 14ten febr^{uarij}

1532. 2. 9

Charles

Raet. Hartoch van gelre mid van gelische
 mid ouer van zutphrey

hinc grotte soe onse hinc hinc old vader mid
 vader hartoch amr mid d'edich beide laifstere gey
 gachtiynesse vuz en my nae tot onse mid komp
 sijn d'ez onsen lander meer dan eens in alle
 onsen ampt liden wygeren off wyer voirt burger mid
 sijn mid Raet onse stad vuztlyker d'oufoud

mid benden ghe wt daz ontstary of toe zygde
 dat enyge steyren meer gudey om sy rhyt de
 gadelij an wurd of roey sellen welck onse gon
 mid onse beuel wy arystt velcht va wurd ghand
 mid wes beueny daz our geyney oft geseght
 syn van ontbed ghalid wylde ghe vstary wy etzlike
 as galuwy acndy rechtly our te hangen syn recht
 mid ordel verbahtende off die loepd bouy onsy
 winge beuel wes aen gheberud gend off sliue our
 van wurd syn seld So beueny wy mit crust
 dat ghy so dazro syn seluyt mid vstary wylt
 dat onse beuel mid saryt va wurd ghandt mid
 op rechtly ghalid wurd sander die selue mench
 dat toe gander dny. of vstary as vlaty wy ons
 also geynelike rot v. In geyney in onse stat acndy
 ophy *176* daz apules dny. off *177*

Onse ghevolbe dazut van saryt. gnat partlyk
 dast op vstary mid dazro

~~In wy van met gnet te slytten van partlyk off daz
 In wy anlyge sal mitte gesloey scolt in wurd
 anpt an vstary dat off gnet gheghe pde
 andut wde gnet of an gane baryt dny. dat
 ophy van beuend wurd mid sal die ande daz
 wurd slyt mid tlye geyney mid opbedy mid sal
 wy ordel v. off waz by daz mid vstary~~

Item nu d' hant gheft my o' l' h
 noch een brief ant o' recht d'art liff
 dat d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 y l'artiff als vandy indy d'inghe vuzf
 Item d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 g'roft d' indinge d'od anach ter
 my nu d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 l'burgh toe b'urgh d'od anach ter
 wolly d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 wiff al h'ouder d'art liff

noftroft

Item nu d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 l'burgh toe b'urgh d'od anach ter
 wolly d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 wiff al h'ouder d'art liff

Habro

Item nu d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 l'burgh toe b'urgh d'od anach ter
 wolly d' g'roft d' indinge d'od anach ter
 wiff al h'ouder d'art liff

Joke beint van pusefchone groff und vericht vdwollon
 doe fioude allen ludy und nigh oprebarlich mit dff
 openen beuff dat woz my und gericht ludy huz nar
 de fioude grolud is mit gericht 909 an va dofler gestoord
 pender wond ampt tot beuueit in dff an my gericht
 op fioude dat hy op gooms dach of rennyg mid ruez
 ons heren duiffent opshondert vyff in mydich zoloff
 und wolt vdwoude gebroderwy fennstlich und besond
 pand gegend dff amdat oue dnd gut toe scapflerude
 und onude wurde und onorde boe als dat lunt egg
 mit zynig mit hory mit legon mit besich mit brouk
 mit hysde mit wyde mit toue mit thighe und alld
 synen tobelgod glege is inden fioude und ampt van
 beuueit dat zelyge ofstert va allar va stoude bueig
 toe te hoim plach als van woz d d halff gundit zons
 of horyg of mid wyff puzer myd ruez arghit pndich
 tot gnd wv enscapp mid fady mit wolt allot nar
 comoge und ingalt ons wyltich beuff vdwollon daz
 off wv fnde dff gericht ofsch dff sat daz of finte vitoris
 daz mid ruez wuz daz by on mid wv ouard als
O wyltich ludy mit namd garut va wv mid
 fand pignaget (mid dorch va wold beuch wv luntich
 huz d bunderon van fioude wuz als wyltich dff
 dff vngnormde gepymde pand vdwollon vuz my
 vgeboudt wuz die wuz f d gells mid fnde mit wylt
 daz doe woz wylt of gelyst wazt dat dorch die
 wuz gepymde pand on wv d daz of daz in
 kynd als wylt is andelbeff opbod soll mid dff
 ofsch dff sat daz finte vitoris dach mid ruez mid
 by d flur gericht ludy wuz vuzt for is woz my
 drot mid wylt wuz mid woz gericht ludy huz
 nde besond gromy mit gericht dorch va wold
 beuch mid dff dat wuz dff in gut toe scapfler
 mit alle syn tobelgod als gepymde gut andelbeff
 woz my vgeboudt wuz die wuz f d gells mid
 ingalt dff gericht beuff wuz mid wuz die fnde
 mit wylt daz doe wuz wylt of gelyst wazt
 dat dorch die wuz mid dff gepymde pand oue

verty 5 dage med garenty med als recht is. Ende wiff
 of bodi fall med die gesied des vrydags pot sy mo et med
 apostolom med vord vurf dar on med van waruy
 als gureht ludy vour van ailer med vour pot med
 wort hoc is vor my droff med recht vourf med
 vor gureht ludy huz nar besend gecomeny mit gureht
 grote van wolden berg med hest dat vourf alynge
 vour med gureht toe stappeler mit allyn syn tobegore
 als gepand gureht. Ende wiff vor may op gebord
 vor die vurf siddes nar vourfinghen des vryht
 bueff vurf med vour dy stade mit recht dar hoc
 vour wight op vour bueff wardt dat gureht va wof
 gureht vurf gureht vourf gureht vourf vourf
 solde vor die vourf huz huz huz off an vourf
 dar dar gureht gureht is in vourf on die vourf
 vourf off by huz in vourf die vourf
 huz dar by dar an huz vourf huz huz
 in vourf dar dar die huz als recht is in vourf
 dar on vourf so fall by die huz die vourf dar
 off vourf med die gesied des sonne dags op sint
 an die vourf apostoli med huz vourf dar on
 in vourf als gureht ludy gureht va vourf
 med vourf gureht vor so is vor my droff
 med recht vourf med vourf gureht ludy huz nar
 besend gecomen mit gureht woff vourf gureht
 vourf med die huz van gureht als die vourf
 med huz an vourf huz op vourf dat gureht
 van vourf bueff vourf vourf vourf vourf
 vourf vourf alynge vourf in gureht toe stappeler mit
 allyn syn tobegore als gepand med gureht gureht
 vor die vourf huz vourf huz nar vourf
 vourf die gureht ludy bueff vourf med huz
 vourf med huz huz die vourf vourf med
 dar dar vourf in vourf die huz vourf
 also dar gureht vourf dar huz an huz vourf
 bueff med die gesied des vrydags pot
 ipse die med vourf die vourf vourf

Het is negentich daz on mid aen ward als gericht
 luy hennich van alle id pho van dely wort soe syn
 wort my droff mid recht vuyt mid vuz gericht luy
 huz nar beswund geomd mit gericht hennich van
 alle mid pho van dely als tbe dunt luy mid hte
 ain mi getuycht op ain idt dat sy daz by on mid an
 gelbep hte daz duche id vol dunt vol muerhtich
 vuyt 10te muerhtich van alle mid dunt geluyt gelbep
 huyt hte van alle id vuyt pho id vuyt hte gelbep
 huyt van dely vuyt vuyt ad van dat dunt id huyt
 mit huyt toe behoud gelbep id hte id huyt daz
 post huyt mid vuyt van ain huyt id hte huyt
 vuyt daz nar vuyt huyt huyt vuyt mid
 dely huyt huyt id dunt daz post dunt
 huyt mid vuyt daz by on mid aen ward als
 gericht luy daz van huyt mid pho id
 dely wort soe id wort my droff mid recht vuyt
 mid vuyt luy huz nar beswund geomd
 mit gericht vuyt vuyt vuyt tot vuyt daz
 van vuyt vuyt vuyt vuyt mid huyt
 bert huyt vuyt vuyt van vuyt huyt
 vuyt mid vuyt huyt ad vuyt id mid daz huyt
 gelbep van alle huyt vuyt daz
 gericht daz luy gelbep van dely vuyt vuyt ad
 van dat dunt id huyt mit huyt toe huyt
 huyt dely vuyt vuyt daz aen huyt id
 huyt ad vuyt huyt daz dat daz ward on mid aen
 ad gericht luy vuyt vuyt vuyt huyt
 van alle mid pho id dely vuyt ad vuyt mid
 vuyt mid vuyt id vuyt daz post vuyt mid vuyt
 ad id id vuyt vuyt wort soe huyt vuyt my
 droff mid recht vuyt mid vuyt gericht luy huz
 nar huyt geomd mit gericht huyt ad alle mid
 van ad huyt als tbe dunt luy mid huyt aen my
 getuycht op id idt dat sy daz by on mid aen
 gelbep hte daz duche id vuyt vuyt vuyt

Zou come und barbara gesisteren selighe rohas
 dorghter van aller die loeffgebodheit van ditz
 veyt vollen as van dat gret k scapheit mit syden
 toelgore gelike vuch stiet. do vey daz pt. sijn
 sijn und vuz vuch dat vey sijn hant ~~toelgore~~ ^{toelgore}
 ro come und k loff als vuch stiet und dit gesien
 do goensdach post omli und vuz vuch daz byou
 und vey ward als gurecht ludy mit name guff
 van sroepden und pto van dely wort is vore
 my gress und vuch ~~vuch~~ ^{vuch} und vuz gurecht ludy
 huz nae bestend gromid mit gurecht bunt gey
 langenholt by gsted bod die stadt vā armey
 und hie an my gekuyt op sijn vey dat by rose
 vwendelmon simlione anders gromid ~~toelgore~~ ^{toelgore}
 die vort loff ge daz hie op d vey daz
 und vuz und vuz vuch in oze selte gure
 toel maest do mand daz hie vuch und so
 vey luyt buda in brabant van ditz vuz
 vollen as van dat gret k scapheit mit syden
 toelgore v d vuch daz aff am dret vuch hant
 k besied nae inhalt do gurechteliken brette
 and sijn vollen vuch und dret gurecht gure
 do sijn daz vuz nae vuch und vuz vuz
 daz byou und vey ward als gurecht ludy vort
 van vuch und vuch vā vuz vort vey sijn
 vort gress und vuch ~~vuch~~ ^{vuch} und vuz gurecht
 ludy huz nae bestend gromid mit gurecht vuz
 van luyt und vuch vā vuz vort vuz vuz
 van dret van vuz vuz vuch as vuch v
 and vuz vey vort all as vuch is nae inhalt
 die vuch vort van vollen und hie vey vort
 van vuz vuz vort gress und vuch ~~vuch~~ ^{vuch} als
 sijn huz sijn loff gebod van ditz vuz vuz
 vuz vuz vuz vuz in alre maten as vuz vuz
 die vch hie gure vort vuz vuz gub

in behouff dier van woldenberghen vuer syn
 gebroek van syn selud te behoude, und die ghesche
 in woldenbergh tot ierwelt die vuerdacht post
 op die mede vafte mede iard vuerf Coar on mede aen
 waerly ab geuecht ludy garant van mede ghesche
 van fuppensel pht van dely en mede ander y
 wort so heb ick dieft mede recht vuerf by
 geuecht ludy huer nae bestend die beuett
 vuerf van bymisp mede pht van mede ghesche
 vuerf als veldmichthly van wege dierly van
 woldenbergh ierwelt pueninghe gebod aen
 mede op dat alrege vuerf en gut tot fapfche
 mit allen syn tobehore nae vuerf luyfinge die do
 geuechteliken beuett mede die vuerf vuerf tot
 allen rechtly en dat ghesche die manne dacht pht
 philippi et iacobi apostolend mede iard vuerf dater
 on mede aen waerly als geuecht ludy ghesche
 van fapfche mede ian manne wort so heb ick
 dieft mede recht vuerf by geuecht ludy huer nae
 bestend die beuett van vuerf mede pht
 vuerf van wege dierly van woldenberghs ander
 vuerf mede pht pueninghe gebod aen en
 op dat vuerf gut tot fapfche mit allen syn
 tobehore nae vuerf luyfinge die geuechteliken
 beuett mede die vuerf tot allen rechtly mede
 dat ghesche die goens dacht in pht fapfche mede i
 mede iard vuerf dater on mede aen waerly
 als geuecht ludy mit manne iard mede pht
 mede ian manne wort so heb ick dieft mede
 recht vuerf by geuecht ludy huer nae bish
 die beuett van vuerf mede pht veldmichthly
 vuerf dater vuerf in vuerf gebod aen en
 op dat vuerf gut mit allen syn tobehore
 mede heb wort van stoude an vuerf mede

Gatte van roep die van wolden bergh vuyf
 have in gisatt d'ingegent mit angievet tot alle
 rechtten van wyldelijckheyt do g'lichtelijck
 busse ind' d'elken d'ar doe wove recht oep
 g'lyck wort dat wovene mit yet g'wiltand
 onderdy in behoff die van wolden bergh
 vuyf die vuyf s'amen g'lyck halden b'istey
 ind' g'lyck salley tot d' m'istt mit ind' o'ber
 byt te yet se hant v'nyen bepoet recht d'ave
 wort g'flecte ind' v'konnd' v'vord' als recht v'
 ind' alleit s'onder argelikt behelthelken
 v'nyen ind' g'v'nyen hant hant h' toge van g'v'nyen
 ind' hant an s'yns rechtten d'ar dit g'v'nyen
 v'nyen on v'nyen v'nyen d' g'v'nyen hant mit v'nyen
 van van g'v'nyen v'nyen v'nyen ind' v'nyen
 and g'v'nyen hant die dit v'nyen v'nyen ind' hant
 ind' o'v'nyen do busse b'f'g'et mit v'nyen
 spoll g'v'nyen v'nyen v'nyen ind' g'v'nyen v'nyen
 g'v'nyen do ind' v'nyen do v'nyen dit 1496
 v'nyen v'nyen v'nyen

1

Dit is dat recht van een liden

Gehort byden hanc van getre ougsthellen visten
 inde hanghen tijtzen der edle mid gheboi ynge vrotte
 vion agnes van bronshorst abdyse des waerdikegynste #
 van elken d'hoer quaet ouer inden naem van horstleuyn
 als ouer van haen conuention aen die een sode mid die
 seluer eyghen hancze liden der seluer abduyn aen dand
 saggende mid pponide d'ys seluer vuyt abdyse mid d'is
 op vclaringhe eyfzende hore dat die vuyt abdyse ond'
 anderd gorden tobehorst s'is menmichte van eyghen
 en houghe guden mid die wotke dat sy van vuyt
 and d'uyse nature mid manid mid ond' anderd

23. Hore is dat recht van een sulste dat die gene
 hore sy man off wyff die die eyghen of mid hore ghe
 goden der hore off vrotten tobehoude gebu wyl
 sulken wessen hore mid todyt eyghen naden gude
 mid sulken die goden te winnen mid te waard gunt
 mid bleit mid die hore of vrotte hore taest eynt
 d'is van d'ey hore tot wat hore dat die eyghen
 mid hore man off wyff s'ist hore is s'ist alle
 hore nac hore hore mid eud goden zide mid
 ande weder op synd hore off vrotte mid dat
 eyfachtighe gunt moet d'is vrotte des eyghen
 man off wyff word w'ind b'ind nac mid
 d'is mit eud gheuoent hore p'nycke mid
 moet als d'is gelouen die hore in son z'ghid
 te holden mid dat nagelede d'is gort behort
 te bluen anden hore of vrotte behelliche die
 hanc son vrotte hore wotke van elken liden
 hanc die beste vrotte mode mid en behort
 en behort die eyghen mid houghe man off
 wyff dat eyghen houghe gort wot splid

nota

Gullen v'hopen verand'faren noch beftbaren mit h'lyp
 v'warden mach'geft'lyc dy noch enich f'nd be'lyft
 van by toedoen mid g'fent des heren ofte vro'be die
 die h'ougl'c v'ghen g'rdy toebeho'ren mid die v'ghen
 man off v'off en moeyghen die h'ougl'c mid v'ghen
 g'rdy v'argen dat g'ghimm'ez v'and h'anc b'ct'fey
 v'ghen h'olt v'and f'ran te h'ou'lyc van mit ord'off mid
 g'fent v'and v'and h'ere ofte vro'be [mid] f'alkou'c die v'ghen
 man off v'off h'ord v'ghen g'rdy niet v'br'englyc v'
 h'ord h'ud ofte vro'be dat by dat h'ou'lyc ofte vro'be
 in h'az be'f'az'ft' mid v'and'f'at f'ide magen w'fey
 ofte v'and' noch ou'c h'az v'ghen v'ide g'ode a'ey
 f'anc f'iff be'lyft die f'ine h'ere ofte vro'be mit f'ey be'f'od
 f'onder ord'off mid g'fent van h'ord h'ere ofte vro'be dat
 op v'be'lyft v'and f'elue g'ude [mid] f'ol'ore dat v'and
 v'and f'elue v'ghen g'rdy bouen die p'unt'ey mid v'and'f'ey
 bond v'elact f'anz mid dat v'and'f'at b'uten ord'off mid g'fent
 des heren ofte vro'be die die h'ou'lyc mid v'ghen g'od
 g'lyc' oft' d'els toebeho'rd f'or v'and' die g'od'lyc
 v'and' te h'anc v' be'ho'rd te h'anc v'and' h'ere ofte vro'be
 tot' h'et f'or dat v'and' g'ud g'f' d'anc is mid die
 k'ru'at'ey en v'bor'nglyc v'and' g'ud v'and' g'and' f'ont
 dat bond des h'ancs v'chten v'and' v'ghen mid h'ou'lyc
 g'ud' g'ebort f'ey [mid] en fall' die v'ghen mid h'ou'lyc
 man mit g'lyc' b'uten f'and' v'ch'f' van mit ord'off
 f'and' h'ere ofte vro'be dat niet v'and' f'and' dat v'and' v'ghen
 mid h'ou'lyc l'uden v'and' v'and' h'ere ab'lyft mit f'and'f'ey
 die f'elue v'ch'f'ey mid die nat'ur v'and' h'ou'lyc l'ud
 mid v'ghen g'rdy [f'ic] v'and' dat f'ou'nglyc van h'anc
 l'ud' g'ant off b'lo'it die h'ou'lyc mid v'ghen g'od
 mit en be'hou'lyc noch g'ant off b'lo'it dat en v'and'f'ey
 noch en v'and'f'ey mid mid' d'ey d'anc van

nota

Een behoorlike dyent saer vadyen en doey
 ind als die eyghey en goetlyk man sijnft die
 eyschtyghheit met en winnd als dat vadyen
 liche ind ghywoentlike is noch die ghyde ghynt
 met en late volghen ind sijnunghe van ghyde
 sijn vander sate vtroey ind bestaer dat
 selue ghynghe ind eygen ghynt met ghyde vadyen
 maer ghyde sijn by testament vtroeyen van richte
 ind andersint ind bestaer dat ghynt saer
 op staende ind ghyben op vtroey ghyt vadyen
 ind ghyde sijn byde man ind vadyen
 ofent vadyen vadyen ab dussen ind vadyen
 die selue ghynghe ind eyghey ghyde saer by dat
 by vtroey ind andersint die vadyen ind dussen
 vadyen wordet ind ghyde sijnunghe vadyen
 vadyen ghynghe ind eyghey linden ghynghe
 ghynt an ouer ind lant ind bestaer die selue
 ghynghe ind eyghey ghyde saer ind dussen ind
 die dat wylke die vadyen ind eyghey ind
 ghynghe linden doey vadyen ofent vadyen
 ab dussen ind ghyde ghynt ind om ghyde vadyen
 tot ghyde ind vadyen van vadyen te sijn
 Hoe is saer om die selue ab dussen and vadyen
 hove tander ind behoorlike ghynghe ind
 hoe vadyen dat wy vadyen te sijn ind
 sate ghyde ind vadyen ghyde magen
 Om ghyde van onse vadyen ind ordinar
 wt te sijn ind te doey ind vadyen dattet
 vadyen ind die vadyen vadyen ghynghe ind eyghey
 ind sate ghyde ind tot behoorlike ind
 vadyen vadyen ghyde ofte vadyen saer ind die

off holdend is Goe ghele wijnrechtant daer med
 gheschreuet med by s'heren commissariff by ons Gae toe
 ghe ordingert in disse saken informand God Son
 med by di welke dat ons claudelid ghebleken is Goe
 dat by tyden van wylen Groghe Junt van ghes
 saliger ghe dachtten by den s'heren Groghe med
 Gen Ghele banzaedgen ziddend med hantghe y verlaert
 is ghebest dat die vingen mede ab disse in een gventt
 van hem yghen med med houghe liden med ondsap
 hebben gemet med gebuifd fall alle al sulke med ghe
 like rechtte med vryghed als die Groghe van ghe
 van frumde yghen med houghe liden gheft med gebuifd
 med band die soe is ons oick byder seluer informand
 plechtiken med volkomeliken geliken by die ghescreuen
 dat bekennend ghe daren by die eynde houghe liden vander
 wuch ab disse dat sy de yghen med houghe god vlyen med
 als die vromde mocht oick die bekennend als daer tabelhorst
 mit gades dat sy de yghen seluen houghe med yghen
 goeden spluten v'hepen Gylken vander sate bestbaren
 mit hylp'bouwerde maectghe s'heren testament med
 ander s'heren belaffen verazghen s'heren dat ghehumer
 vander yghen med houghe god off ghebrofent med
 yghen holt vander s'heren ghe hald gelbey med s'heren
 van die end med lant gheft ghe med bond die
 die wuch yghen med houghe guden s'heren med die
 besette hebben s'heren die te v'p'ken med dat oick
 s'heren van hem liden ghe hylket h'et s'heren
 konfent hebben med die wuch ab disse med houghe
 gvent s'heren med noch bond disse soe is die wuch

zome ghebleken byden zeytred med ratched die die
 vuzh abdyse med god Garz van ongenuen hest
 med ghytoent med die wether dat grappbyatpant
 als dat behort med suldych is kgheslyed nar
 wethte med Garz by dat clazlich ghebleked is
 dat die gues med and van also langhe tyd
 dat geen memozye t' contrarie en is alyst horighe
 med eyghen gode mede eue gelycspont tobehoren
 die vuzh abdyse med gain gventi med wether horige
 med eyghen goden dat huz nar van woizdye
 woizd wolyghe wylhaert med wt die zeytred
 med ratched van die vuzh abdyey van eltyghen
 veytrayt med in verluib gelycspont wt postia
 stybam

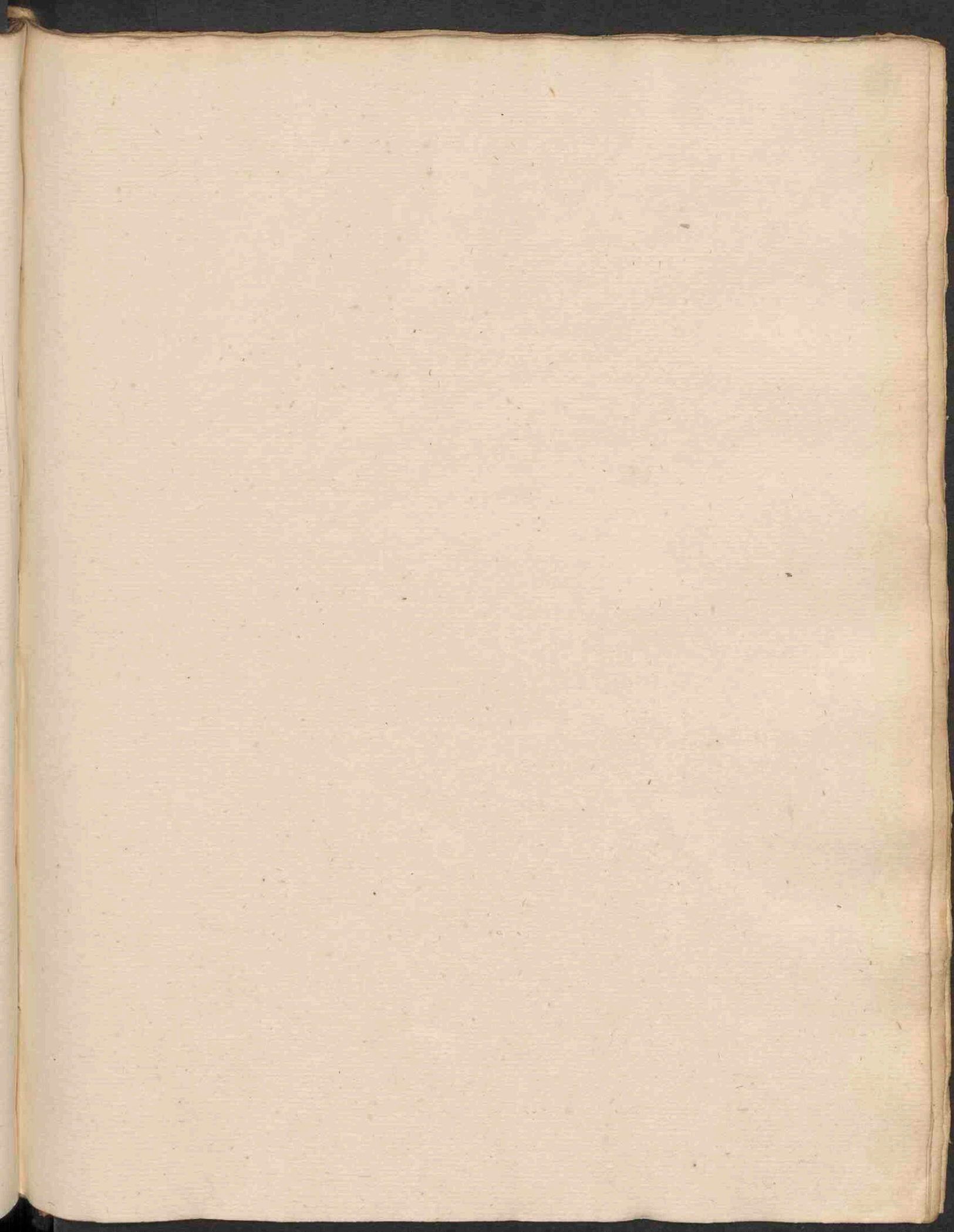
find want vuzh hest huz all mitlanghe hest
 som informizen op die nature med wether vanden
 vuzh horighe med eyghen gode med sond langhe
 van die wethte med eyghen die Garz mine
 dat die vuzh horighe med eyghen gode suldych
 ghehalden med vband font Soe is dat vuzh hest
 alle angheligen dat tot ditz matyed die was
 med sond langhe ongemercht die bontenst die die
 horighe med eyghen luy die dat besidd font
 die horighe med eyghen goden vanden vuzh abdyse
 inden namen van med wether myns abeygen dycht
 med soniam huz die hertoch van Burgondien
 med van ghele ghyt verlaert med gheoidenyt
 hest mit ditz dat alle die gene die
 laten font med eyghen med horighe goden
 hest die vuzh abdyey tobehoren die horighe

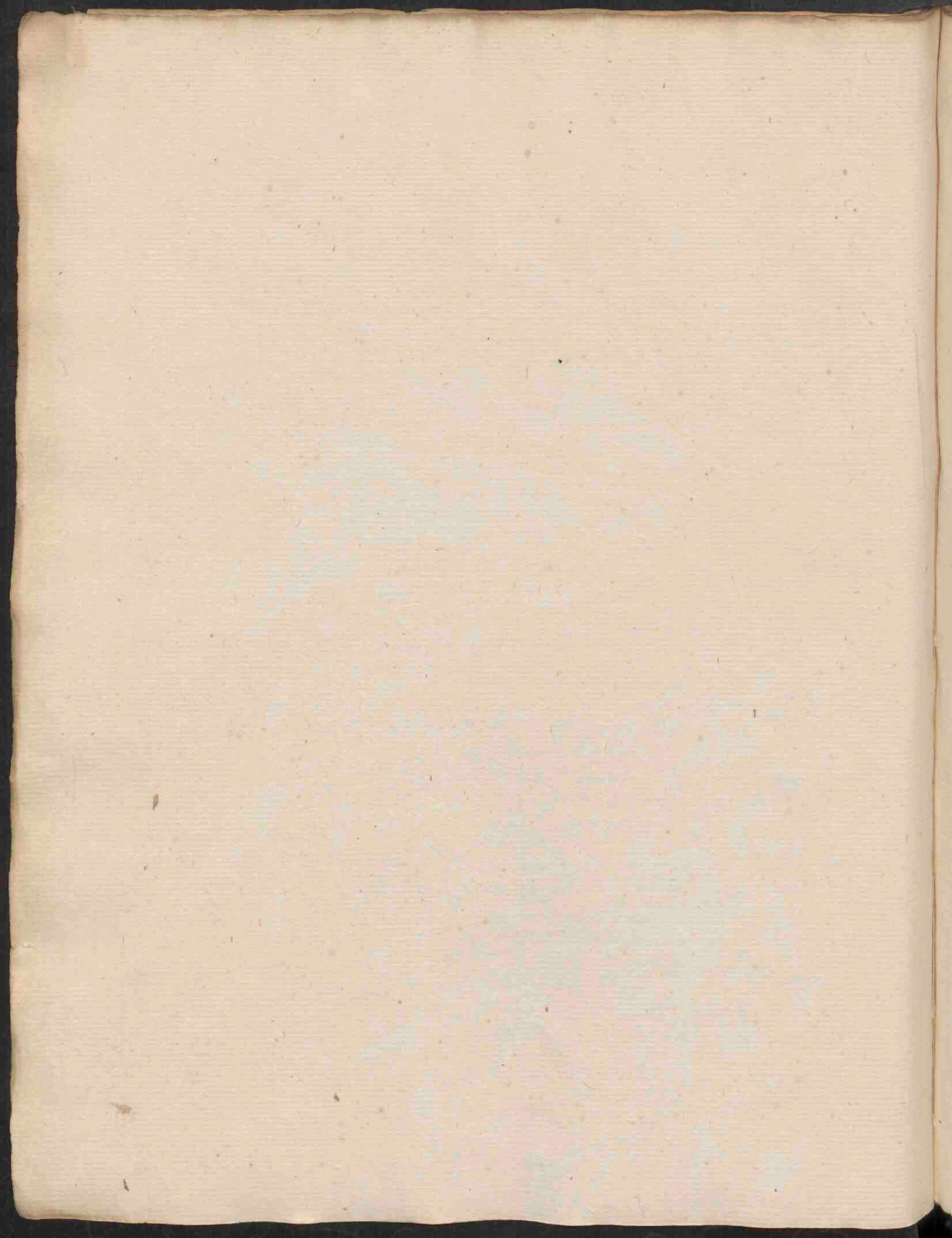

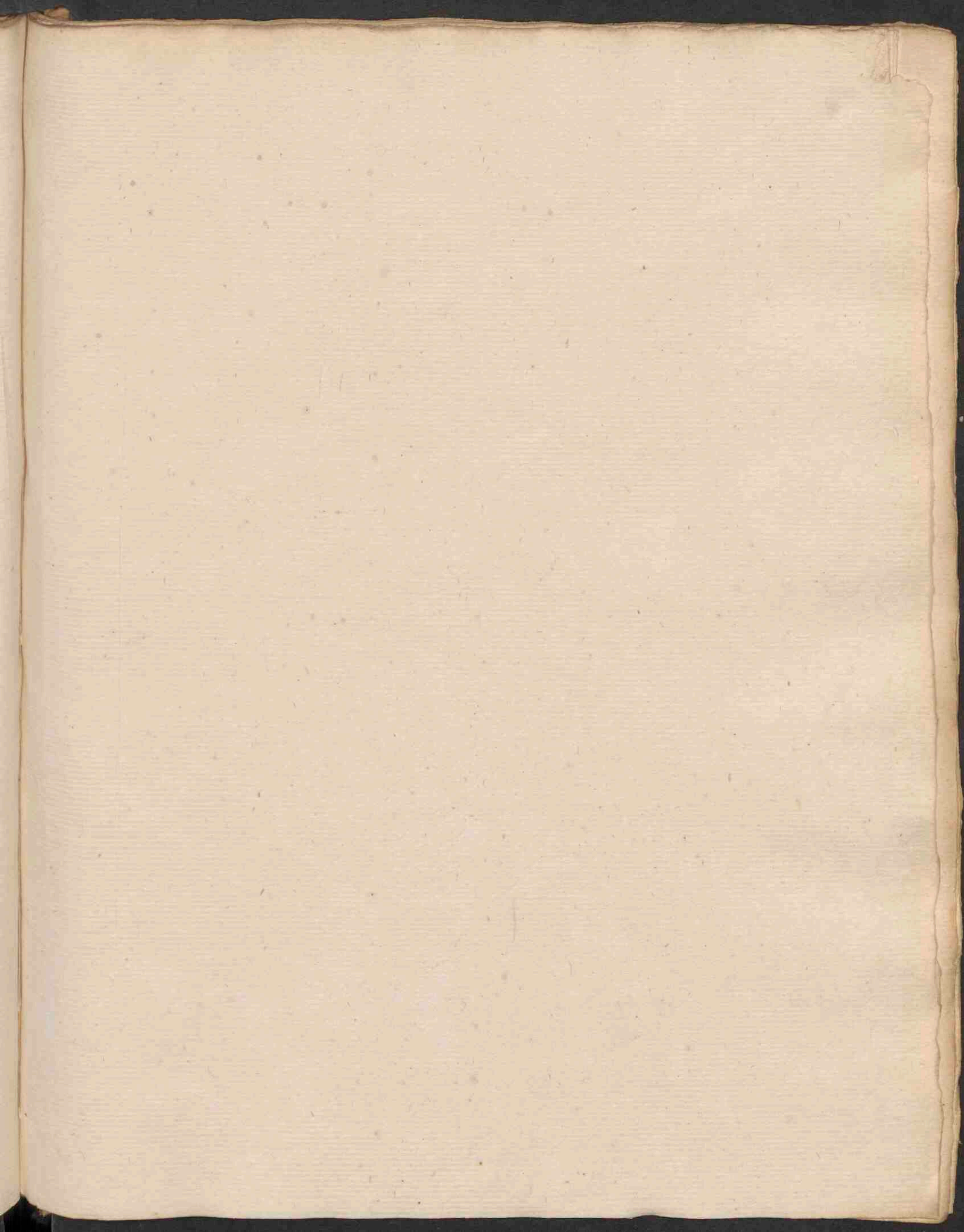
and loedich eyghen nae den goden wiffen sullen mid full
 die gude belbaerij mid daer op vrouw guet mid blout
 mid daer van die selue abdyen dyerst god als sy
 sulderich sijn te doey mid tot avat by day dat wy
 eyghen off houde man off wyff staet die sal
 alle die naegelatijc mid vassalijc mid ggehoerich
 gode ziele mid onide weder op die selue abdy
 kommen mid dat beffachtyghe goet sal die volger
 vande god gheuyghe man mid wyff ofte wyff weder
 wywend binnend daer mid daer mit mid gheboentlike
 p'dynste ofte gheghebede mid gheleud den houe in
 sijn zethen te godes mid die makende eyghen mid.
 gode gode sullen blud ander vuch abdyen mid hord
 comente behelst die sijn sijn vordel te wend
 van ether leudighe hant die best vnde morda
 mid ey sullen die vuch houge mid gge lude vande
 vuch abdyen dat houghe goet nyt ingge stult wille
 vande sate vhoey vbyndij noch bestaer mit hellep
 vuerde mit huchghefere hant by testament mit
 vuch daer nyt te vhoey of in emich sijn belaste van
 by toe daer wille mid gge vande vuch abdyen mid
 hord comente mid die eyghen houghe man off wyff
 die sullen ghalde wiff haeyen mid hord goet
 nyt te vhoey dat gge vande vande hant vbrake
 noch vch holt vande stamend hant van mit orlof
 beluste mid consente vande vuch abdyen mid hord
 comente noch vch hant die die selue abdyen hord
 eyghen mid hord goet nyt vhoey daer by dat

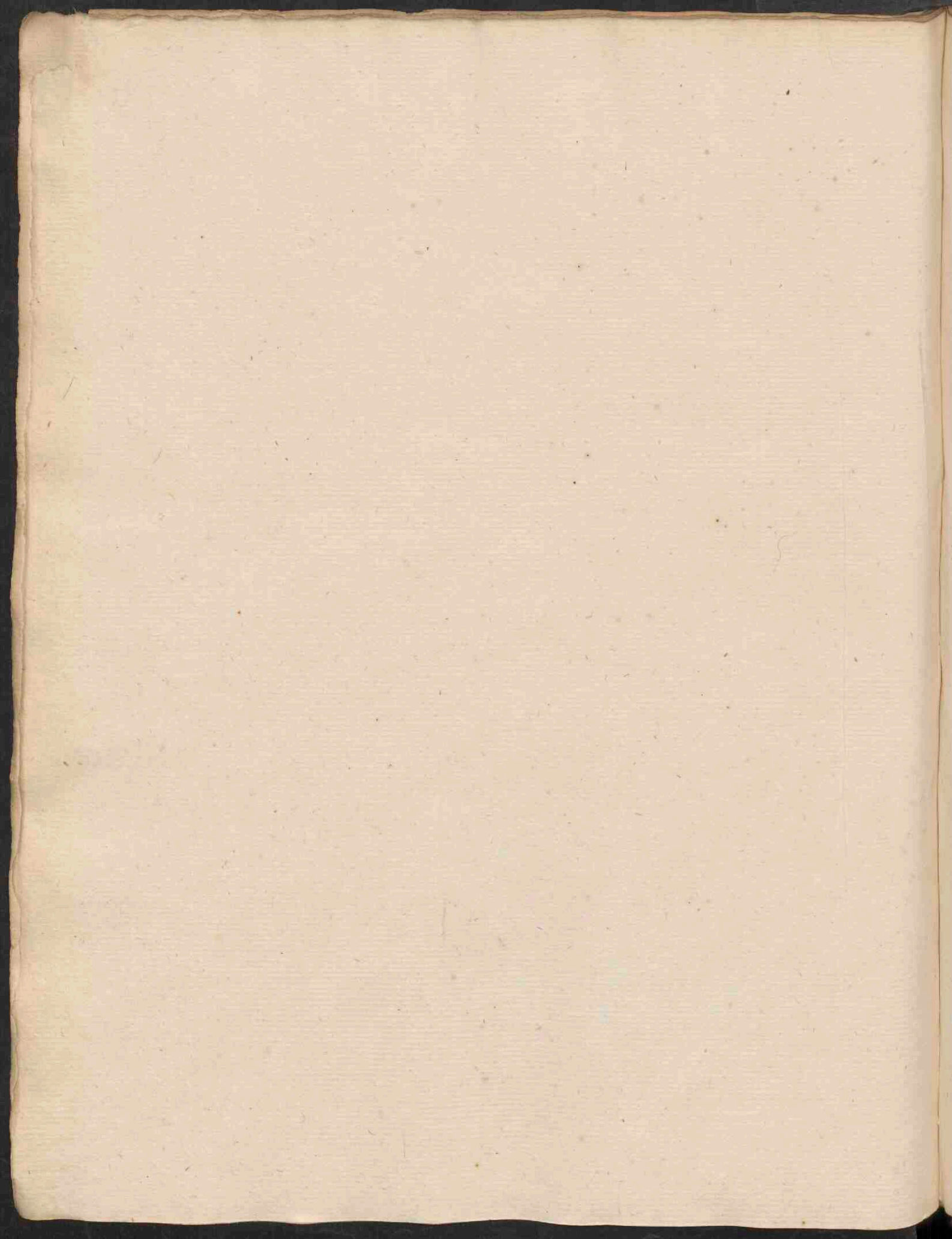
90.

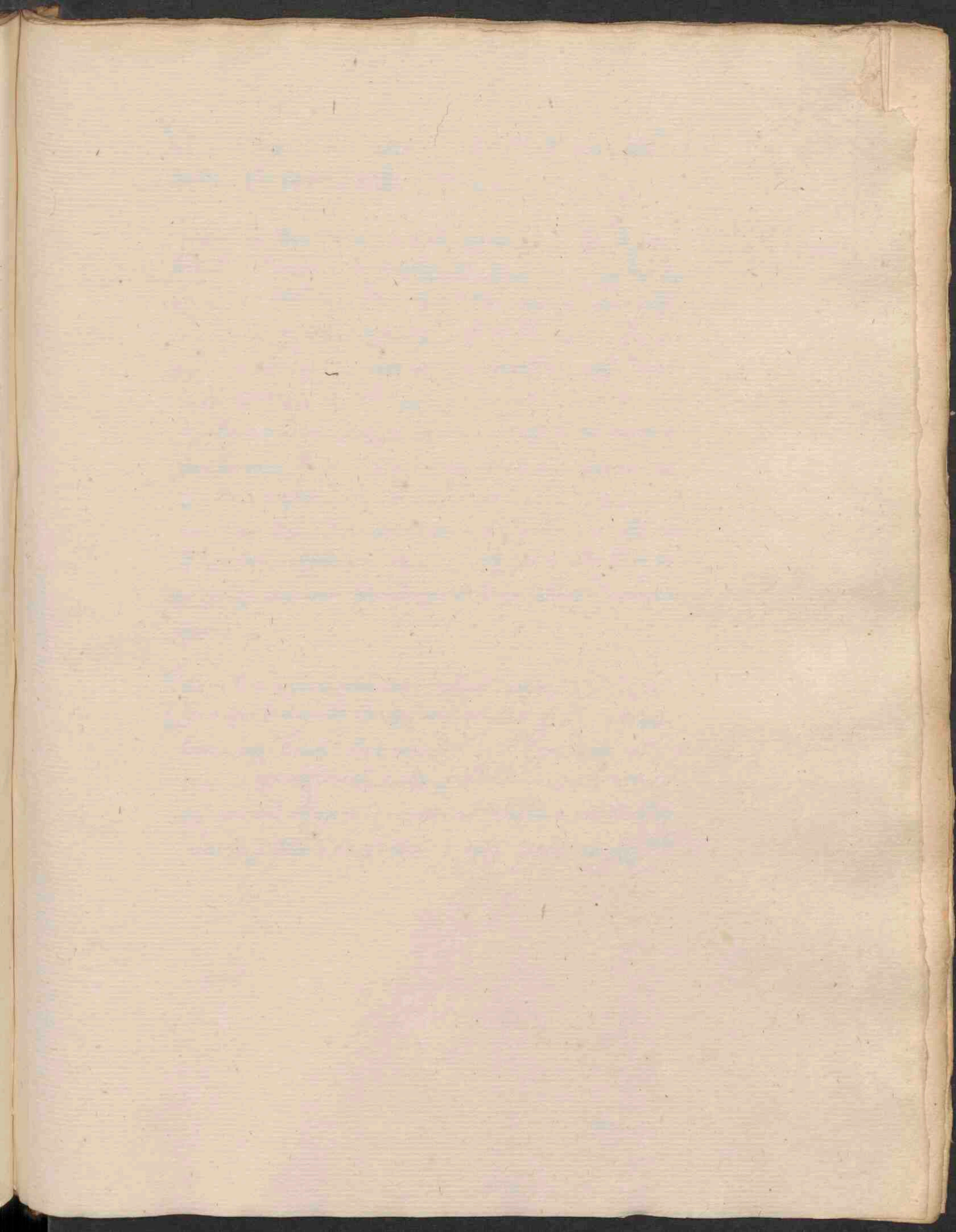

Met helderwits timmericht is geboord
by Schraafert, Codex Helvo-Dutpho
(Stricken en documenten, p. 512)
ook met varianten!

Ind mer den kantsicht moethen alle dach
 hiebbende borten off tynd creynne

Item die borten binsten off bynde sonndre
 borden wynt and aldus wanner in recht
 der sal komen den hynstet warch dinst
 and warch den dinst off die warch die
 hon hyn tynd onyt an betaelden off mit
 betaelde en hadde op hyn tynd dach wat
 die dan warch sal hebben / Dat warch
 die dinst den schep off die tynd warch
 die warch die en v borte off vyn hanc tynd
 and als dat den dinst is dinst warch off
 die dinst dinst kantsicht / Die byt die den
 dinst om den pond and die dinst dinst
 hem

Item die tynd warch land off and linden
 die dinst tynd dinst and tynd dinst
 dinst off dinst / die dinst dinst dinst
 dinst warch and dinst dinst dinst
 die dinst tynd dinst dinst dinst dinst
 dinst dinst dinst dinst dinst dinst

opten ongedin tynd swanmer over tynggenot op van
grootenlych studey myt en edame mid bitalen forn
tynd

Item for dert datme een tynggenot verdring sal
worden tynggenot and tynggenot inden goff offte
and studey. Dert men den tynd marlyng bitalen
plegen mid anders naghung y swanmer man and
wyff. Item dat dat tynggenot and late
dat moerthen fore tynd mar fore dert conyne
myt dubbelde tynd mar den tynd krecht off me
fize myt dert and an warden oer word geyn
tyng genot geygalden

Item dert dat dat oerf ar ma off wyff stude
and alre and brenning blyff and alre brenning
bren en stont anden tynd dert myt geygenen
In most dat tynggenot als dan wymer myt
dubbelde tynd over warte dar brenning
myt dert landf tyt edame myt anden besit
and gebrenge gaddyn and dert om an pleest
men off en dorfft me myt anden dan in tynggenot
tot in tynggenot men warden tynd krecht dert om
datment alre dert wymer sal en moer alst dert
mar in tynd krecht

Item die tynshere sall inden byffhynge dard by lawdlyp
 tynne byt gelyffe wannver men om verpufft
 dard en dardynge Sall by ven byt wryff
 vms vstriff salme liden byffhynge dardynge and
 andreg ewigint and dard sall by byffhynge
 bantel forme vlyt men durt op anden stede
 and die byffhynge mung mit banded for forthen
 myt ordel myt byt and myt ordel konvforat

Item ven moer byn tynne beholden myt alle tynne
 tynne dat bys trestoren off de tynshere
 quim and vffentynnen byn tynne and byn tynne
 gerd myt ontfaen an wold dat moer byn
 tynshere den tynne beholden dard and dard
 by tede tynshere and dard en sall byn byn
 tynshere myt ayn borch marday tynshere

Item dat bys orde go wold dat mynmoerly van
 tynshere byn byn tynshere byffhynge off
 vmyt aldt byffhynge byn byn byn byn byn
 als in tynshere myt byn olden borch and
 byn byn byn byn byn dat byn byn byn
 byn byn byn byn byn byn byn byn byn

off driffingst en gad want der tyndenort doet zyn
tyns danc wanners hy zynne he zyn tyns stude
ys op dem selue danc ys der tyndenort stude
zynne tynne zyn tyns tynstuden op dem tyns danc by
stynneid zonne t plerze and stude danc and stude
berhorit and dresontlich ys

Item der tyndenort maer stude En tber danc poudert
Quand and danc myt an fall hy zyn myt wstine
off zyns tyns myt wstine zyn offe tynne
off dem stude danc by geoben dan allen dat
hy zyn tyns tber tande outbor gnyft and
word myt want om myt dnyft for tynnen
tyns dat dem myt stude en dunt tber anane
danc myt an wstine zyn der tyndenort myt
and der tyndenort maer tber zyn tber tyn
zyn tyns danc wstet and tber tande zyn tynstinet
gneternort ys tber hy zyn danc an myt et
dny hy danc op dnynt

Item der tyndenort maer zyn wstine want
tynnen zyn tyns danc wstet and zyn tyns stude
ys zyn tyns for tynstuden in tynnen op hy

tyne dat gebrut wint so in manszuyt der
 tyntschid om et wintme nou den tyntschicht
 and nou wyltenwint der tyntschicht

Item over en mans onemant ad tyntschicht
 and anden der der heren wente domine gebrut
 yden ze hore pandt leuen off pandtweyge
 dem dan op en dan and boet dat ye wylten
 wete zyn pandt leue gebrut wint and boet
 der pandtweyge wylten and schuldich
 wende wode die gebrut der gebrut
 luff and gint want alle der der der
 pandtweyge dem gebrut wint dem gebrut
 tigen zyn lantzen and yn sinderlynt
~~and dat damps lant der heren van over~~
 tynd and der gebrut 27 want der tynd and
 domine gebrut dat lant der heren gebrut
 and gebrut dard mit zyn der gebrut mit
 zyn lant and anden 27 and gebrut sullen
 zyn lant and lantzen gebrut and gebrut
 gebrut and zyn lant and and gebrut
 zyn zyn wode and anden 27 sullen
 and lantzen and heren ant zyn and zyn

96.
hynne gringhert egeleyn end orre off ind gint by
son op elck dinsticht ne die gr orre vordrom
wuz hyn kant end ondschut adom Sei moeste
hyr moeste off nymanz dard nu pondt kerdem
grent cony; Dan vlyghet genoud wordt dat
by van tegh zy kantfust end tegh dat gamp
kant d'woldt end ondscht grdoin fufft

Istun nymanz va tynsgrout off and d'el d'el
in sall wordt off g'eboudt payment bieren off
ontfangt Dan die die vordt kant zy thantmest
ynd tapt ad hyn tyns end anders d'ont ontfangt
dat ne t'wouten off off zor vordt payment
wordt of end zor vordt wordt o'ldt grot st'ing
v'nyngt zy v'ntersondert dat .h. d. die v'ny
van markieren g'eboudt zy van sand

Istun nymanz in ondt off in sall va tynsgrout
v'nyngt tynsgrout v'ntoren off v'ntoren
b'nyngt d'oyll g'ent zynd tynsgrout hyn in sall
hyn tynsgrout die d'oyl v'nt d'oyl end dat
bet die tynsgrout van b'nyngt off ondt hyn van v'ny
on zyng b'nyngt wordt nymanz anders offt son

Inint anders dyffe by byne tynsgeroort oloff
 dat tynsgeroort tynsgeroort and over dat dan tynsgeroort
 and byn by dat tynsgeroort tynsgeroort off goert to
 stam by byn tynsgeroort dan stuldus dusseldus
 tynsgeroort tynsgeroort to tynsgeroort tynsgeroort dusseldus
 myt dan tynsgeroort by dan stuldus woort van
 byn ander tynsgeroort tynsgeroort

Nota

Item over sijn woorde tynsgeroort off tynsgeroort
 dard and byn tynsgeroort byn tynsgeroort omst van byn
 dard dard als my tynsgeroort tynsgeroort van dard
 dard woorde tynsgeroort tynsgeroort dard dard
 myt dard by dard om datmen byn tynsgeroort
 tot tynsgeroort off tynsgeroort by byn
 tynsgeroort dard dard dard woorde
 woorde tynsgeroort tynsgeroort dard byn dat
 byn tynsgeroort tynsgeroort dard byn dat tynsgeroort
 tynsgeroort and als byn dat tynsgeroort tynsgeroort byn
 dard off tynsgeroort woorde tynsgeroort dard byn
 tynsgeroort tynsgeroort tynsgeroort off tynsgeroort tynsgeroort
 tynsgeroort tynsgeroort tynsgeroort tynsgeroort
 byn tynsgeroort tynsgeroort tynsgeroort tynsgeroort
 in dard tynsgeroort dard tynsgeroort tynsgeroort

Wat hy oec velt marc als hy de broet off vander
stijding is zyne tynster te doen dard wa

It noyan wammel and wye tarop blonted and Bunt
wan wammel alle twy tyt als slycht. Scheyen and
tynsterwacht ons den tyme frid fastordge wa
Gren by des Conuents wa monnyghen
fastinsser ordens bye Aernhem seluy der
hondt tynge and Crystffroue myt des open
plecht and vortwacht dat eod. N. wolt
marcht wa woch and tot beghynst. N. woch
op sinte martyns dag d'vond by viij oren tyme
bye sghynning zonne als op oed vrecht tyme
dag myt ordet and myt slycht bedynest slycht
and alle vort myt den tynstericht om te come in
gint sghynnt. Gheer word als slycht. tyme sly
den slyen plecht and slyen slyt woch
For der wye v d'vort d'vort wa, als slycht
slycht and tynsterwacht (wa woch and den tyme
den woch and des Conuents woch. Dat sly
noch slyt byme viij d'vort als d'vort vort
om woch d'vort off om bedynest and
broedert is Anden slyt myt vngryghen. Der

moer woz den woz 13 tot bezorff zyn 13
 woz zyn tynd yn helpen wozme helpe sy
 bryndt and broedt ghyft dat selve zyn
 v tot worden onachtich stade Rome and
 colopen soldt daz moerly vanden bryten
 mar wozen te Azythen om ueren stade tot
 vryghiden Sijnen and onse zoffelle
 Anno 17

Item In veruellen sal wozen een ouerst vrend
 land de selve soll bouen alle and Azythen
 broeten off vrenden onoch vrenden dan die
 selve soll een dunt vryghden d'vryghden
 ma zyn wozen tynd en soll ortt met vrend
 an vryghden vryghden hy is geordynmet and tot
 een ouerst d'vryghden wozen die is and met van
 vryghden vryghden off ander d'vryghden
 linden die wozen vryghden met vryghden en
 vryghden zyn and zyn ortt met en vryghden
 vryghden dazom is desen ouerst vrend d'vryghden
 So en sal hy ortt vryghden an onemant vryghden
 dan ortt met gam die vryghden van en land
 vryghden and zyn vryghden vryghden d'vryghden

Wargton) an fall mynmanly enfall omē dīn ouerstry
 pender hebben off dēbyrth For langhe jon dīn
 fricht vanden frichtes off pender dēbyrth off
 dēbyrth en wordt es om for onord Jon bīnen
 and onder onfacht enst yn pūlten dēbyrth
 and worden myt

Int maech gubbe Jof vuyt dēbyrth van
 velderen dēbyrth van dē Claringhe an ingelike gōt

It als my dēbyrth gēer dōll fricht en
 velderen In velderen Goll sijn dēbyrth bēwell
 dōin dē dōst van velderen en dē fricht
 van dēbyrth dat dē velderen dōll te
 vordē In dē dēbyrth vordē dēbyrth the
 lōt vordē dēbyrth of dat mynmanly dē dē
 Claringhe the schaff gēest sējn onfacht
 sijn ondbēbyrth fall mēn

It fall my dēbyrth gēer alle frichtes dē
 velderen and dēbyrth sijn bynne velderen
 and velderen sijn dōin velderen In velderen
 velderen dōll te vordē Goll dēbyrth velderen
 als bynne velderen te vordē opten dōll and
 dēbyrth sijn dēbyrth fricht and Claringhe

It fall my dēbyrth gēer dōin velderen
 dē dēbyrth van dēbyrth dat dē dōin dēbyrth
 als

2007, 1
1011
als huer bouen daver sine desdan sullen d
stynge mit myet muer

It sall my gemiddige huer die Costen dorn
voor die striede mit omgelyc die hier
claringe vordere vordere

It sall my gemiddige huer dorn vordere
vordere huer van worst die alle ja van
saxpelt ind byt gelyc vordere d omest
wa vordere ind andere gelyc
vordere

It als my gemiddige huer dorn sall sutt
clarye salt der troest sutt gemiddige sijn
gemiddige ind dorn sullen sijn gemiddige vordere
vordere ind dat dorn sutt dorn alle owerst
vordere ind alsdan sijn stellen der claringe
dorn vordere wa alder gelyc sijn gemiddige
sutt ind omest sutt sullen sijn galden

It told bant en behort dorn mymat
nog wa vordere vordere vordere
van sullen dorn huer bouen vordere
ind en daver sine dorn my gemiddige huer
by consent der vordere vordere vordere

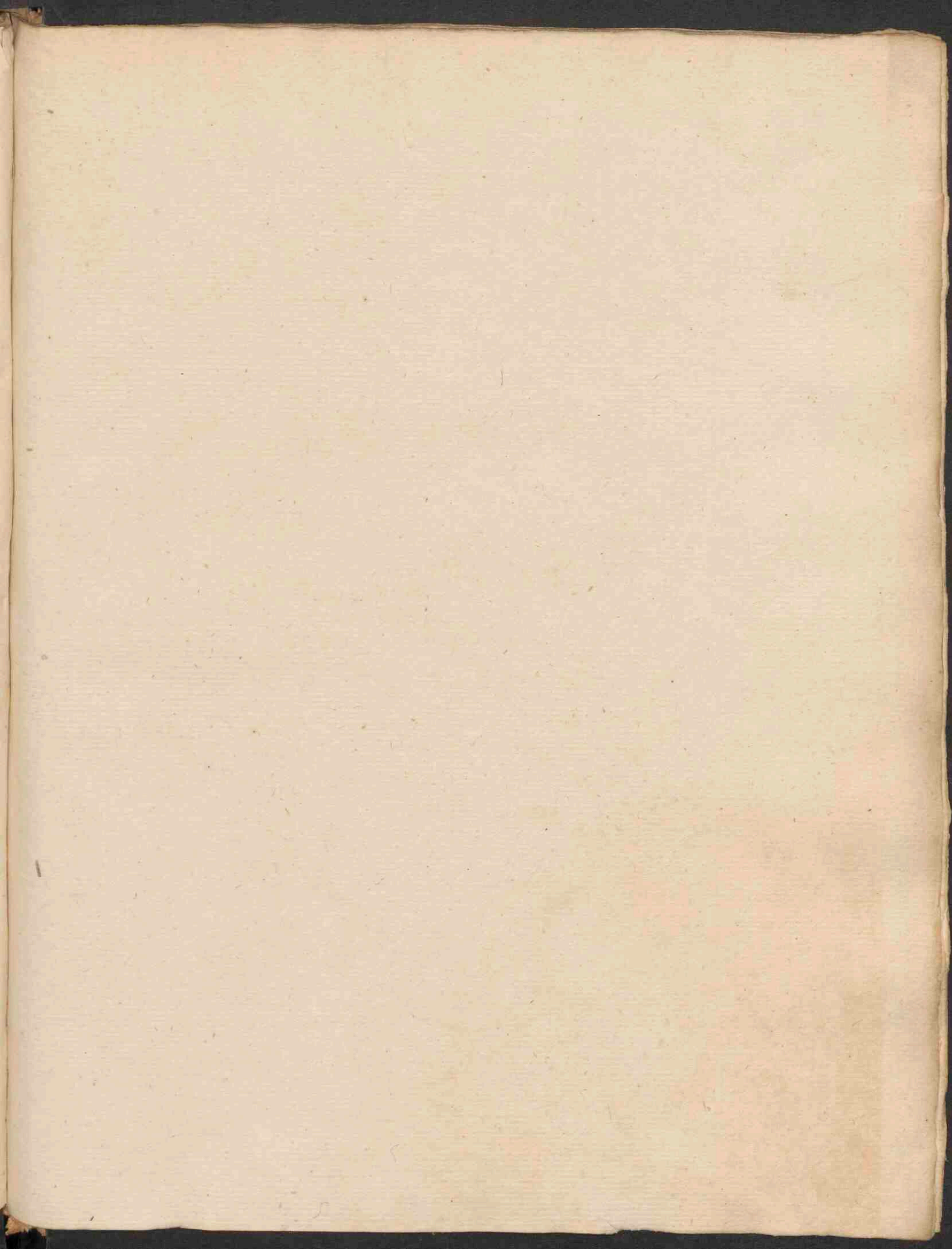
It desdan dat vordere vordere vordere
vordere

Wordt mit den Artickelen der Claringen gelaesen 29
Hall die droffter daver dromen natmen / die sy men
vorraten daver op dain fall die selue man
sag dan bespreket myt anden / Nuyten / 11 2

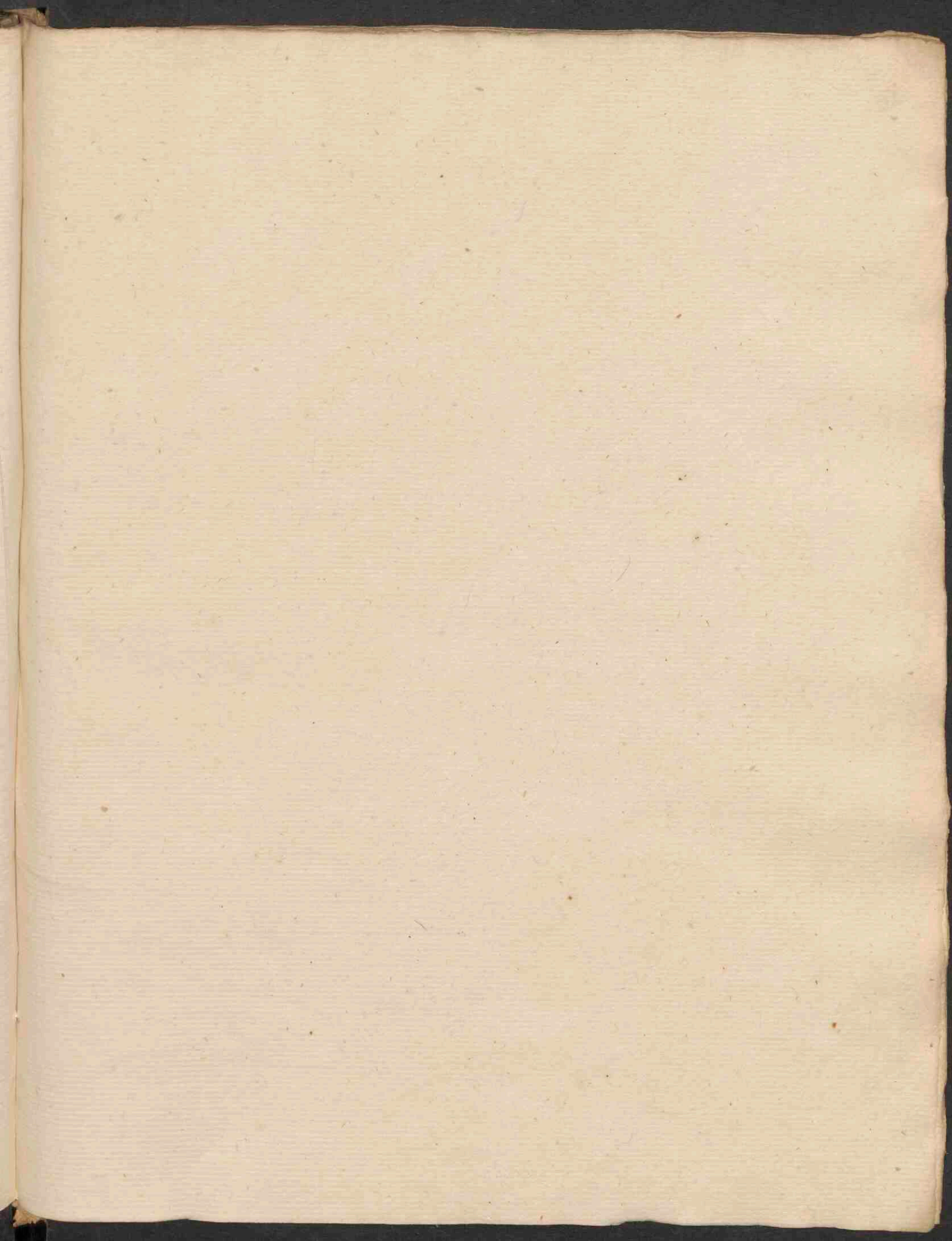
It die vuer Claryne bespreken die over sieffes
gericht vanden die by natmen goet staert
Orghantienfelle myt bronck / Ind oldt bronck sullen
over saken den mede in die selue bant
ter Claringen brenge Ind dan sullen sijn
ghenaden brenge Ind over tye verborge. vt.

It desden die droffter gericht vuyt geblaert
die Hall die droffter op stacy Ind die vuyt
van doringen vber Ind sijn Stadt daren sijn
Ind wort Claryn vanden gericht va veldwifom

It des my ghendige guez op dylle stacy vuyt
brenge sullen sijn ghenaden Keloye vber
stactgelder sullen In sijn ghenaden stadt

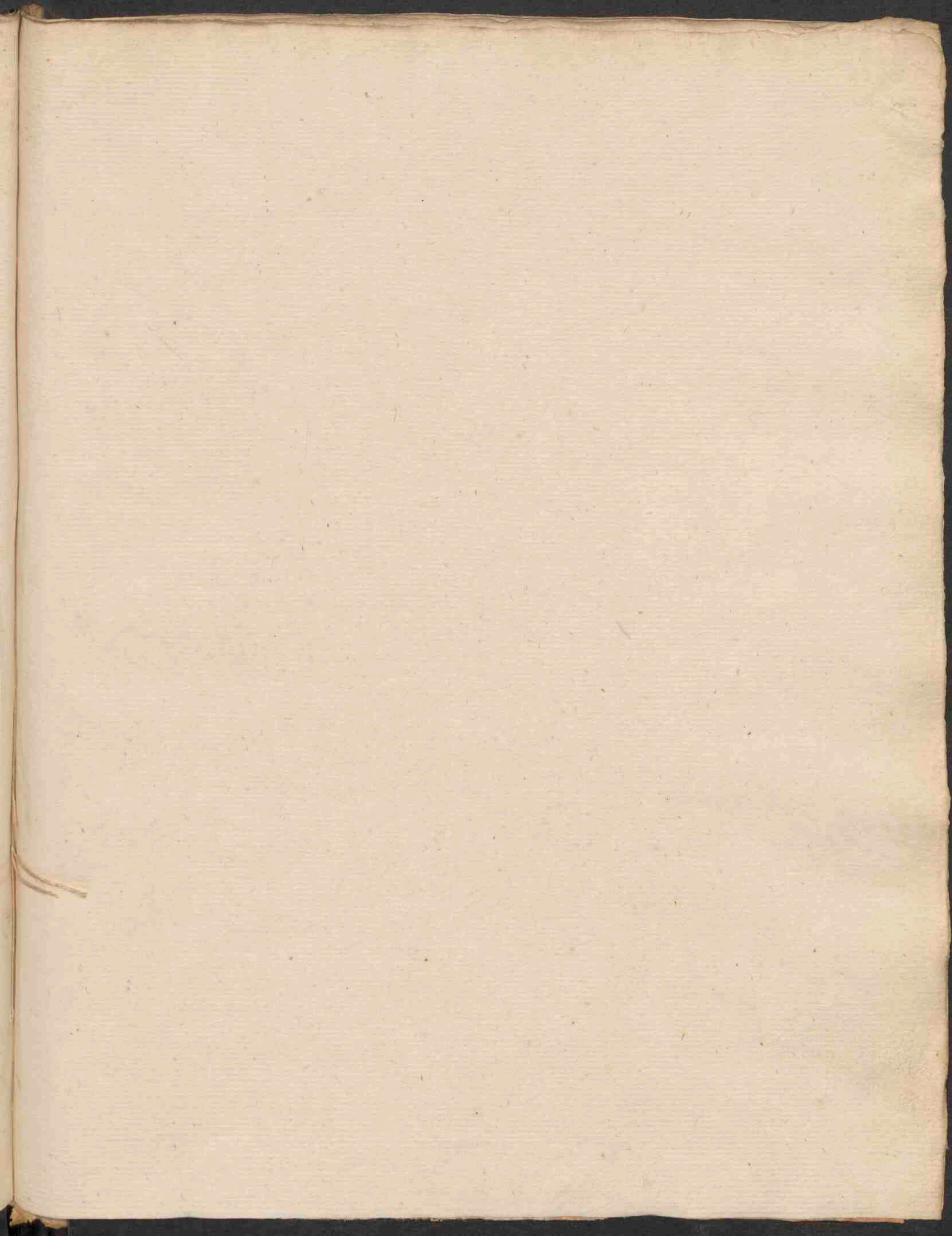

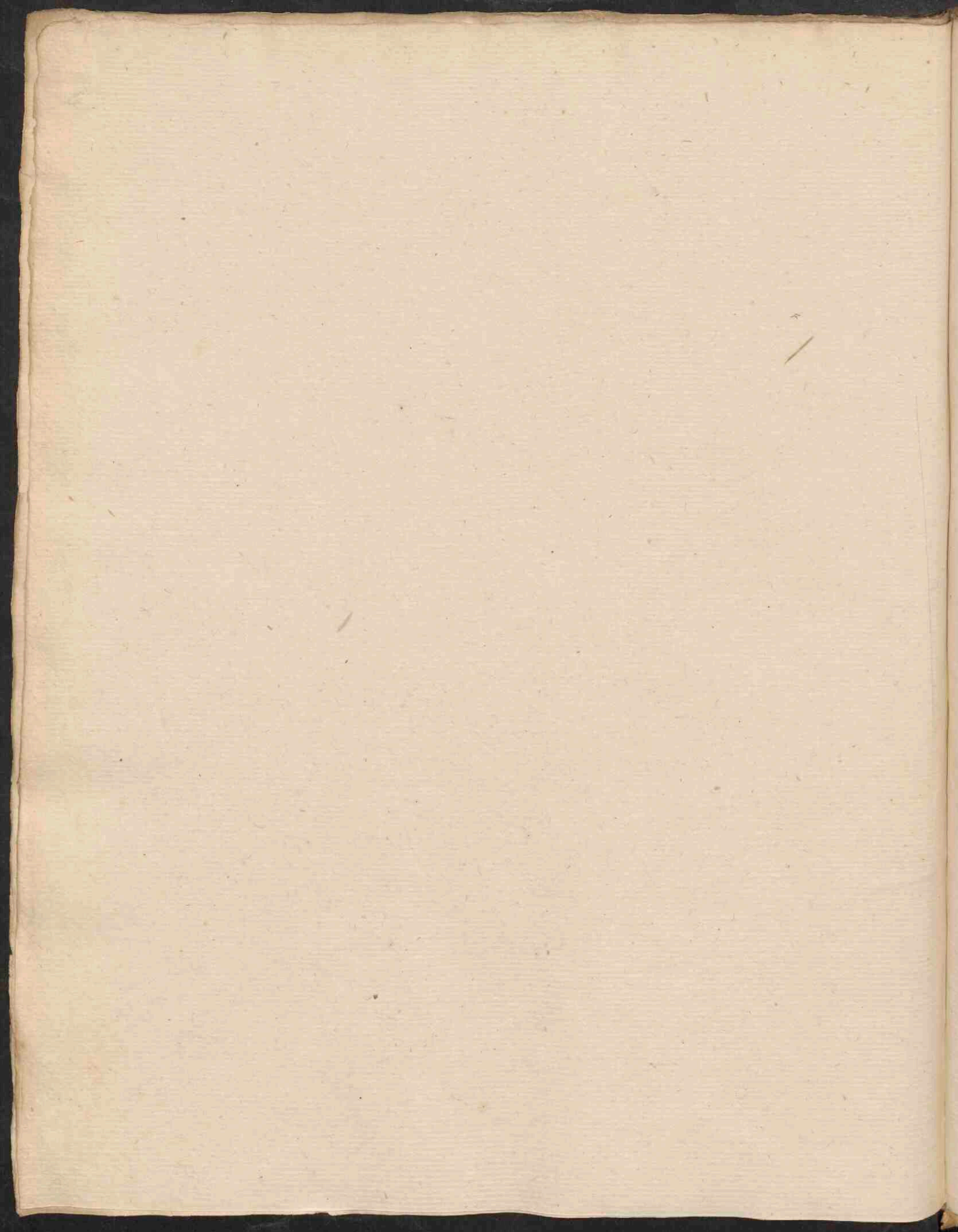

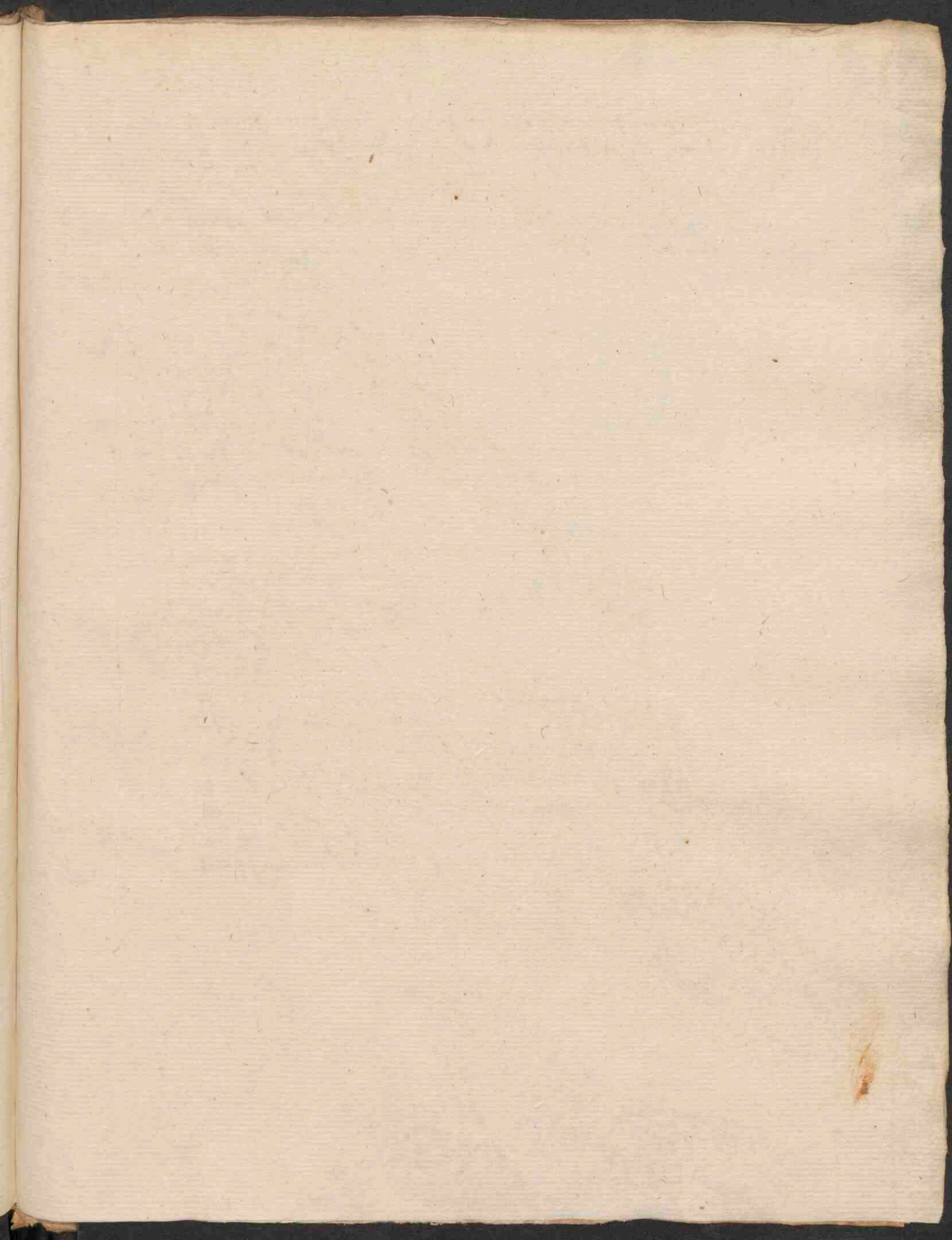

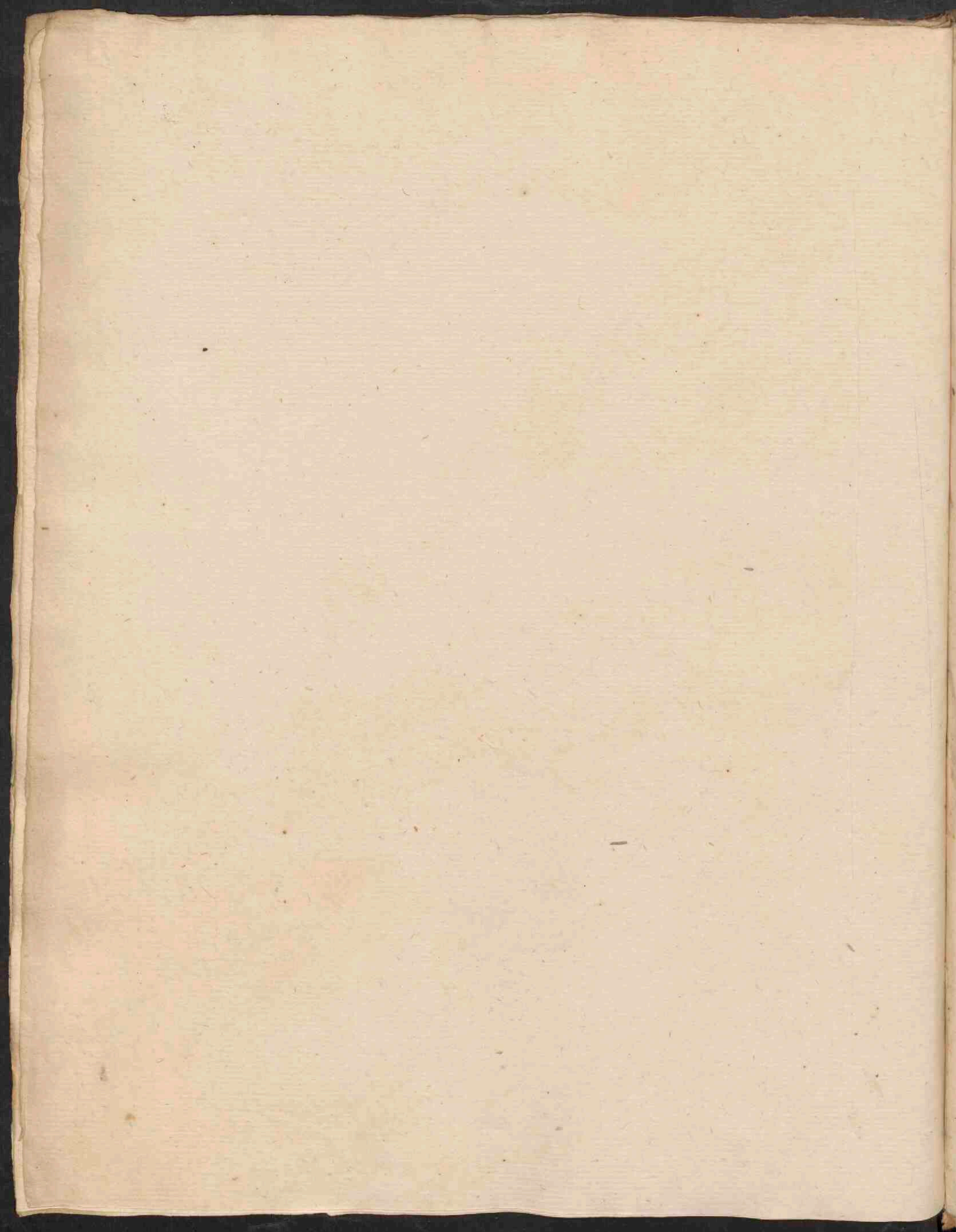

Van broombatterij sall zyn drent de pondtloze gellorij gelder 12 bar.
 sold gassen 1 penningt. 12.
 wordt 148 1/2

xxi. **Q**int Royde sou dat niemant op zyn dode gont
 vallen en fall langhes dan vanden rene drent
 ten drent drent

xxii. **V**orst Roye den drent mit rene drent sient broket
 ons re pont mit die ghe. In drent onrecht
 mytt vuyt geslaug gheeft broket de slegger
 re pont mit die fall de tere pont betalen
 myt re drent drent 120 drent rene gollen
 guld mit rene stin. braband. drent op

xxiii. **H**an re drent drent wordt luyt langhes mit nauwre
 drent vier pont mit die drent die wondre
 des drent drent in re drent drent fall
 die drent ons myt re drent drent gassen
 dan vier pont

xxiiii. **V**orst Roye re drent drent ons tyen pont den
 die drent drent drent drent die drent drent
 off drent 120 Sall stam tot drent drent
 gind manne sou in re drent drent drent
 latin mit die drent re drent drent an drent
 mit drent drent drent drent drent off drent
 drent die drent re drent drent mit die drent drent

om yo ^{Die} Gode gullen vyff opte seluden velt vyff anden
vanden bequamensten inden dienst Gode mit dem vreden
and yet wort die tract mit dat die vyff vndertracht
vyffspreke de warden daer gullen die gheleerde and
broerheitghe om d'go vreden and an ghegelden zyn
by vboortmyse sene p'm da derting pont inden
die gheleerde die kempt ontfult gheghe and seffe
myet d'fort en gade/ and off die vyff myghe stoyt
hadden die stoyt gullen zy altyt den maysting dienst
mit dienst bringe and daer omz gullen vreden in
f'mygtar stoyt s'md tanghe v'lof clarin

22 **Q**ant die den darysleag vrede in vrelubben and myth linc
Dulburg and/ Eyn vort fall ons die broerhe/ and wyne
in gullen die myet lat sworen bymme tract and dary
gare mar die darysleag ghegheyt ys/ and zy en fall in
ond myet swore/ zy en zu eest vanden vorinden
ghegheyt mar eyssinghe der sarte/ and zmer mar
mit die ey da ond swore bymme/ dat fall stam
tot ons bymme/ vort off die vorind/ die dorden gantdag
myet vreden lat s'gheyt bymme off s'gheyt langhe
Eymme tract and dary myghe/ and die gantdagge

overbodig waer tgo seggenden tot verbeentemisse onser
 in onser geyngsted daer die doctseker geyngent was
 Soe sullen van die seker moer late sekeren nit
 comen weder geue by syn quide tgo komend end
 worden verinden bestginden / En verrent godel
 ter tyt tgo dat die verinden des Joden overbodig
 word / Den seker moer gestalt der sake end synne
 moer end tot des geyngsted verbeentemisse tgo late
 seggenden / end off die verinden daer tegh geyng end
 ganderdygges veriden / Sall geerst worden mit
 hertich vor / gebalt tot verbeentemisse end geyngsted

22 Vort off seker waer dat die ganderdygges bebbif
 hende mit tbor off die buergerdygges pform
 dat sy syn eyff had moer verberen in des
 geyngsted in doctseker geyng anseker gebest
 waer / Sullen van die doctseker moer hertich
 in gestalt der sake in verbeentemisse die geyngsted
 gemidelyck late veriden / Soe vrell end die
 bezuere end onser broden die bloer / end geyngsted
 in dat punt vand tempten vure / Vort soe
 vrellen van dat off dat emgde doctseker geyng
 Soe sullen daer syn vore legges / In die
 ganderdygges bestguldigen / En die vore legges

Sullen wyft eger geylen zwaren dat sie nyemant
inden doytflary eger in sullen by goud wyft sijnne
by in sie dan fawts off dars off myt verlytendichant
sguldung anden doren man **En** wart zurecht dat
by nyemant die anden doytflary ander mat vurech
berlaucht wurde ontfuldung and by ontfolt daz
vurech dorn wold die mach sonder veruall and fow
port fowd in by ontfult dorn vorden lantverf
Lago warden in dienstma seff dazde in elcher fant
vorn dienstma and id stotter ma seff wyfte an
elcher gert the stotter linden dat daz onbesorke
manne zuden by in vollenen vornartstij and
geguynt and wammen van die litychtiger ma
vond anprate and clary quyt wesen and elyud
Goud argreynt and die clarygen in zuden and
ander clary and an oer ude myt myssain gubbe
Lgen warr dat ma gon ontflych fowd eger frefte
genort woffende dat siet myt woffte gedayn faden

227
Die dazellen van dat moer / moerbrant / dyeffe
vervornisse / stoff brant / openbare gebalt / vrouwen
frangtes / valffere / herbernstgindere / samensfaderen
mit verberberere die bynne fote and daz nar die dat
sie va ontfelbeng in die vreden gelacht by / die
vurech gebrode gadden / daz pinte vurech sullen storn

cciii

Doet en sal nyemant meer beuwerde dan sy selfs ghet en niet
syn scheyde ghet off kind ghet / want tonden dese vurf
brode / en sal nyemant meer beuwerde dan vure vort / want
en sal niet meer vure vure dan vure dan vure vure vure
vure vure /

ccv

Doet niet sijn dat inder ma vordien sijn off vure gericht
lingen / dat en sijn niet sijn off niet gerichtlingen
off niet sijn vure / die en sijn off sijn selfs beuwerde
geben / ouerlinge / want sijn nyemantz ontfulde / en
nyemant en sal sijn ghet vure vure vure vure vure vure
sijn vure sijn gerichtlingen off vure sijn vure vure
sijn off nyemant en sijn vure vure / die vure en ma
vure / so geben geben / want sijn en vure sijn off sijn
sijn vure vure / ture vure vure vure vure vure / die en
vure an / vure vure an sijn vure vure / want en sijn
sijn sijn / en vure golden inder sijn vure vure sijn
vure en ghet / sijn en vure / ture vure vure en vure vure
dat sijn niet sijn vure sijn sijn en vure off niet
sijn vure vure vure vure vure vure vure vure vure vure
vure /

nota

ccvii

Antwende die mondfax der ommevure sijn vure en
ma vure vure vure / die en sal nyemantz vure vure sijn
en sal die vure vure vure vure vure vure vure vure vure
en vure die en vure vure vure vure vure vure vure vure
vure / tot sijn / en vure vure vure vure vure vure vure
en sijn vure vure vure vure vure vure vure vure vure vure
vure vure tot vure vure vure vure vure vure vure vure vure
vure vure vure vure vure vure vure vure vure vure vure

fribenfigen als in daer tso fribenfigen worden. Port was veen
 In anden sy cant off ruff ontdeert off ontdeert datme
 sin myth was ghyt omstunche maeg. Daer off shullen
 von gebben over port. Soe durt als dat gheschiet

In die sy cant ontfermt vō fall sy cant weder om amiant
 want fribenfigen. Des ghyne ghy daer bre tso fribenfigen ghesact
 and ghiben ghyeffe. Tot vribenfigen de ghyngte off
 die ruff mannen.

Port Capitulen Comune and Greden and fribenfigen veeij
 ghyghen zullen maeg amant
 Yt alle Greden der wānchent die myth mit bestidde
 sye Soe als dat durt vō and and durt fribenfigen des vribenfigen
 vōnd vō ghyt fribenfigen ghyghen ghyghen vribenfigen
 and ghyghen sye Gullen Greden and vō vribenfigen ghyghen
 vribenfigen

In off fribenfigen daer dat in mant durt vribenfigen vō vribenfigen veeij
 fribenfigen durt and dat ghyt maeg durt vribenfigen vribenfigen
 Ghyghen fribenfigen fribenfigen. Daer vribenfigen vribenfigen vribenfigen
 Soe vribenfigen vribenfigen dat onst ontdeert die inlanting fribenfigen
 die inlanting die fribenfigen vribenfigen durt vribenfigen fribenfigen
 vribenfigen vribenfigen vribenfigen. Soe die inlanting fribenfigen maeg
 dat vribenfigen vribenfigen vribenfigen vribenfigen vribenfigen
 vribenfigen fribenfigen fribenfigen als dat durt vribenfigen ghyghen vribenfigen
 dat ghyt and vō durt ghyne die dat ghyt fribenfigen vribenfigen
 dat ghyt vribenfigen off vribenfigen ghyghen vribenfigen vribenfigen
 fribenfigen vribenfigen fribenfigen and vribenfigen fribenfigen vribenfigen
 in ongenfigen. In die daer an ghyghen and ghyghen
 vribenfigen fribenfigen vribenfigen and dat ghyt vribenfigen vribenfigen
 vribenfigen vribenfigen in vribenfigen vribenfigen vribenfigen vribenfigen

Vribenfigen

Handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'vrienden' and other illegible text.

Macht in fall die ghem die dat verweyn ghem gheeft sond
 off brennen off offstintie machte beholen off in wyl
 voort dat was beynuden dat onse vorinaden mit sin an
 inghelegheit ter appellatue geset gebeen dat sijn dinc
 durch vloro bange md ording mit anderz end gort ter vloru
 va dat gecone von onse ondersepe dat von nll voort an mit
 onse vanden spade mit off brennen va vloru alle jareken
 mynsten ten vanden jare von nae nochtusft die sate off wanner
 dat ons beuist in Enghelegheit der clearinghe sijn sullen
 in vrorde mit vanden vrorde alle appellatue md vrorde
 vanden md vrorde sullen md in ghem die va onse ginge ba
 vrorde appellatue an Enghelegheit die fall ghem sijn burcher
 md gecone sille dars nit dincgt an ghegolen na ver sy vanden
 ginge sijn dat sijn der appellatue ghem die fall md
 die appellatue sijn end dan inden onrecht beuist word
 fall brode vrorde vort cone die clearinghe des ginges
 ghem noman vrorde vrorde die d vrorde die vrorde
 als id vrorde sijn

201

voort sijn in onse lantshap va die lulle die vrorde mit mee dom
 ten end die onlegger vrorde sate ge been ordintet end sulde ox
 ghem vrorde vrorde von dat nll voort an die onlegger sijn
 vrorde md die vrorde sijn vrorde dars ox sijn vrorde vrorde sijn
 vrorde ox sijn vrorde fall dars nll nit vrorde geset sijn

202

voort vrorde von dat id ordintet dars id ordintet an vrorde
 vrorde vrorde mach nll nae nochtusft die sate in vrorde
 die ginges end vrorde mit
 in ox dat vrorde von an onse ghemgt in vrorde an sijn
 vrorde vrorde in vrorde vrorde von off von in vrorde
 vrorde vrorde dat vrorde sijn vrorde an die lantshap mit

Inde vesty is ind onwedrag tot verbrist ind verluaren and gien liden
sinne sse alingge carstige and sate ind onse alle dat niemant in
desse onwedrag and begule zind sse te doen vord vor all dorp disse
Contributie galen zinne sse alle geestelike ind vordige dorp
vordigondert sall dorp / more off dorp sall warden vordigend off ind
dorp die sse dorp off vordigend / vordigend sse dorp vordigend
ind onwedrag sate off vordigend dorp ind gien liden sate off vordigend d
Studen sse ind ind sate geestelike and vordigend sate sse ind
vordigend ind sse sse ind vordigend vordigend ind sse sse vordigend
vordigend and dorp off dorp die sse sse vordigend vordigend sse sse
vordigend ind lande vordigend / dorp vordigend vordigend vordigend
vordigend sse sse alle vordigend sse off tot vordigend naton die
sate off dorp vordigend sse sse sse d' van vordigend sse sse dorp
vordigend lande sate sse sse sse ind d' vordigend vordigend and sse
lande sate off dorp sate sate vordigend ind sse sse sate sate
and sate vordigend sate and vordigend ind d' sate sate sate
sate indigend sate / sate sate and vordigend ind geestelike 7n d' sate
sate sate ind geestelike vordigend and vordigend ind sate
sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
and vordigend vordigend and geestelike sate sate sate sate sate
sate sate op die sate vordigend ind vordigend sate vordigend
sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
vordigend

Inde onwedrag sate alle vordigend an sate sate ind d' sate sate
sate sate ind off sate sate sate vordigend / and die vordigend ind geestelike
tot disse Contributie tot d' sate sate ongeden sate sate
sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
vordigend sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
ind sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
sate sate off d' sate sate sate sate sate sate sate sate sate
vordigend vordigend vordigend vordigend vordigend vordigend
and sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate
and sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate sate

Confirmatien ende gver or vlem alle dese vryz vintin
omvertoert id yd sye ginden vericht vromleken end
oede getrouwe omvertoertid end gholen by sye
genade ver end gantze in vntgange sijn

It off in dese vryz vintin end artikelen omvertoert
gindwill off zyn vryghe/ het waer end settinghe off
gynffgen den lantghe verghend off sijn linge off ver
fulre ghespen moest Galle zure onq alle arronghe
end omvertoert id vromyden stant end grolat vande
tot en nae vrentenisse die vryz gedynturden van
hndersgapp end siden daer va end mit de vryghen
gysidat sye fall daer onst id gend die gant goede
fall daer fulre va moeden vaer/ Gode gindelle
daer in gheret dat byder lantgappe va vellede
quam fulre sye ff id vryghen mit gholde
sijn

It id oeytmoedige bede end beghen der hndersgapp end
gallen groyt end cleyn end sate die gindere
lantgappe end quatter van sinnen Gode gde betert
vred ongheden end vloep van orloghe tot vryffinghe
end gade d'onderfat in desen vleden gind gindellen
sijn end die lantgappe va end lantbreue becoeffe
va die ding in die lantgappe vericht end gindest
eronde ghespen sye moest end hong vord ghesede
moest daer in sye ff id by sye ff id sijn linge gong
vryse stant hndersgapp end siden end Keynghe lant
gappe va vellede vrom ginden lantbreuff end
bede grollen end nae den besten hndin end hnd
by den gindern vreden als nae lantrecht va vellede
begouet vryghen vrom gindere end vrom sinnen end
bespelle dat by onst id g. g. end sye ff id gong
gindin sante end vrom omvertoert end vry end sate
die lantgappe in end sijn gde gde gde gde

Nes dat niet ghebruyken der lantshapen inden oelden gheschone
geboort und lantshapen daer neder is mit syn sache allest op
Contra und ghemelyc linc linc niet macht uufft die
Zamenend linc

Item is onvredich dat doet si die dertienme and vghed
lynden quarter van vreden gelyc and vromgholwiche
heiff end vromt and delighinghlyt die lantshapen ghemest
dare insing die ond lant daer vromgholwiche gelyc and
breiff bevoiff sy dat alle die ghem die onvredich
dare vromgholwiche and vromgholwiche ghemest
Linc ghemest ghemest off vromgholwiche
gelyc linc dare ghemest ghemest and breiff van vromgholwiche
and onvredich vromgholwiche ghemest die schein in om
lyt myt lantshapen vromgholwiche off and linc ghemest
vromgholwiche vromgholwiche Nes dat myt linc ghemest die ghemest
dare ghemest linc ghemest and ghemest in ghemest dat ghemest
op vromgholwiche die ghemest die ghemest linc ghemest

Zeynde

F d. in vromgholwiche
orts bnd 1479
tot d. vromgholwiche

Item op ad landart linc vromgholwiche quarter ghemest die vromgholwiche dat
die ghemest op vromgholwiche ghemest in vromgholwiche alle vromgholwiche die vromgholwiche
een ghemest die vromgholwiche die ghemest die vromgholwiche die vromgholwiche
die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche
die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche
die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche die vromgholwiche

